

MINISTERUL MUNCII
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AL REPUBLICII MOLDOVA

RAPORT

**cu privire la gradul de realizare a Planului de acțiuni
pentru anii 2021-2022 a Strategiei naționale de prevenire
și combatere a violenței față de femei și violenței în familie
pe anii 2018-2023 pe parcursul perioadei
ianuarie-iunie 2022**

**Sumar executiv al Raportului cu privire la gradul de realizare
a Planului de acțiuni pentru anii 2021-2022 a Strategiei
naționale de prevenire și combatere a violenței față de
femei și violenței în familie pe anii 2018-2023
pe parcursul perioadei ianuarie-iunie 2022**

I. Aspecte metodologice ale raportului de monitorizare.

Întru executarea prevederilor art. 6 a Hotărîrii Guvernului nr.281/2018, Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS) a asigurat procesul de monitorizare a implementării planului de acțiuni al Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și violenței în familie pe anii 2018-2023, pe parcursul semestrului I, 2022.

În vederea realizării raportului de monitorizare, MMPS a întreprins următoarele acțiuni:

- Colectarea și generalizarea informației prezentate de către autoritățile/instituțiile publice, organizațiile neguvernamentale, precum și partenerii de dezvoltare;
- Analiza surselor alternative de informații (studii, rapoarte, paginile web ale autorităților/instituțiilor publice și organizațiilor care activează în domeniu);
- Definitivarea raportului și plasarea pe pagina web a MMPS.

II. Constatări generale.

Raportul a inclus informația care se referă la situația de facto a 46 de acțiuni incluse pentru 8 luni de realizare a Planului de acțiuni vizat. Fiecare acțiune este abordată separat, fiind apreciat gradul de realizare.

În conformitate cu analiza efectuată, pe parcursul anului 2021, din numărul total de 46 de acțiuni reflectate în raport:

- 41 de acțiuni au gradul de implementare „Realizat”;
- 5 acțiuni au gradul de implementare „Parțial realizat”;
- 0 activități au gradul de implementare „Nerealizat”.

Ținem să remarcăm că un impediment esențial îl reprezintă lipsa resurselor financiare bugetate pentru realizarea Planului de acțiuni, precum și dependența realizării acestora de disponibilitatea surselor financiare ale partenerilor de dezvoltare, ceea ce s-a răsfrânt asupra ariei de implementare a activităților vizate și a atingerii obiectivelor stabilite în Strategia de sector.

III. Realizări majore.

- Aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie);
- Semnarea la data de 22.06.2022 a *Ordinului comun nr. 48/298/610/162/5 cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind mecanismul de cooperare intersectorială în cazurile de violență în familie* (părți semnatare: Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Ministerul Justiției și Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat).
- Desfășurarea campaniilor informaționale pe domeniu centrate pe diferite grupuri țintă.
- Asigurarea activităților de consolidare a capacităților profesioniștilor din diferite domenii (sectorul justiției, organelor de ordine publică, asistență socială, echipelor multidisciplinare).
- Implementarea proiectelor pe domeniul de referință și fortificarea parteneriatelor dintre instituțiile guvernamentale și societatea civilă.
- Aprobarea cadrului regulatoriu pentru activitatea Comisiei de monitorizare și analiză a cazurilor de violență în familie, soldate cu deces sau cu vătămare gravă a integrității corporale a victimelor și asigurarea funcționalității acestora (organizarea a 2 ședințe).
- Actualizarea Regulamentului de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale.

**Raportul privind gradul de realizare a Planului de acțiuni
pentru anii 2021-2022 a Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față
de femei și violenței în familie pe anii 2018-2023
pe parcursul lunilor ianuarie-iunie 2022**

Obiectivul general 1.						
PREVENIREA VIOLENȚEI FAȚĂ DE FEMEI ȘI A VIOLENȚEI ÎN FAMILIE PRIN PROMOVAREA TOLERANȚEI ZERO FAȚĂ DE FENOMEN, ÎN VEDEREA DIMINUĂRII ACESTUIA ÎN REPUBLICA MOLDOVA						
Obiectivul specific 1.1. Eliminarea stereotipurilor și a prejudecăților privind fenomenul violenței față de femei și al violenței în familie prin informare, sensibilizare și încurajarea raportării cazurilor de violență						
Acțiuni	Indicatori de monitorizare/ținta	Costuri de implementare (mii lei)		Termen de realizare	Autorități/instituții responsabile	Rezultat
		Buget de stat	Surse externe			
1	2	3		4	5	6
1.1.1. Desfășurarea campaniilor de sensibilizare a publicului larg cu privire la fenomenul violenței față de femei și al violenței în familie	Număr de campanii naționale desfășurate anual (cel puțin o campanie desfășurată anual); număr de campanii locale desfășurate anual (cel puțin o campanie desfășurată la nivel local anual); număr de materiale informaționale elaborate și diseminate; număr anual de cazuri de violență în familie sesizate către organele competente,	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)	2021 – 1 399,7 (Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor; Asociația Obștească „Centrul de Drept al Femeilor”); pe parcursul a 6 luni ale anului 2022 – 896,1	Decembrie 2021; iunie 2022	Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției); Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Justiției (Inspectoratul Național de Probațiune)	<u>Realizată</u> În vederea sensibilizării publicului larg cu privire la fenomenul violenței față de femei și al violenței în familie, au fost organizate cinci <i>campanii locale</i> cu genericul: „Oprește violența în familie”; ”Violența, este arma celor slabi”; „Combaterea tuturor formelor de violență în familie; „Stop Violenței în familie! Nu fii agresor, schimbă-ți viitorul!”; ”Violența nu este parte a familiei mele”, cu participarea și implicarea birourilor de probațiune teritoriale. De asemenea, au fost publicate trei reportaje pe pagina, Inspectoratului Național de Probațiune privind prevenirea violenței domestice ¹ .

¹https://agora.md/stiri/100760/bratara-electronica-intr-un-an-de-cand-agresorii-familiali-sunt-obligati-sa-o-poarte-rata-recidivelor-de-violente-s-a-redus-la-19?fbclid=IwAR34uWzqbDJW9V0fпкиAhlToubiC9A9RRiWhiliOPb1GM3_nhVCPTZW3oY

1	2	3	4	5	6
	ca urmare a campaniilor de informare (cel puțin 4 000 de cazuri de violență sesizate prin sistemul educațional; cel puțin 10 000 de sesizări anual la poliție)		(Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor; Centrul Internațional „La Strada”; Asociația Obștească „Centrul de Drept al Femeilor”)	<i>Parteneri:</i> Autoritățile administrației publice locale; sectorul privat; instituțiile mass-media; organizațiile internaționale; organizațiile necomerciale	<p>În perioada de referință, Guvernul Republicii Moldova a aprobat Decizia nr.63 din 11.05.2022 cu privire la organizarea și desfășurarea activităților consacrate Zilei Familiei în anul 2022. Celebrarea acestei zile s-a efectuat în corespundere cu un plan de activități stabilit de autoritățile publice central și locale. În semn de solidaritate, unele activități au fost organizate împreună cu familiile ucrainene care de la începutul războiului s-au refugiat în Republica Moldova.</p> <p>În contextul marcării Zilei Internaționale a Familiei, Poliția a lansat 2 campanii naționale, care sau desfășurat concomitent în perioada 15 mai - 15 iunie 2022, și anume:</p> <ul style="list-style-type: none"> - campania de prevenire secundară și terțiară cu genericul „<i>Tu îți poți schimba viitorul – nu fi agresor</i>”; - campania „<i>Familia – universul fericirii</i>”. <p>În cadrul acestor campanii polițiștii din întreaga țară au desfășurat activități de prevenire a violenței în familie, fiind mediatizate pe pagina oficială a instituției².</p> <p>Pe parcursul semestrului I al anului 2022, Poliția a desfășurat 1349 activități de sensibilizare, printre care:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 53 activități în cadrul Campaniilor de informare;

<https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=OgU8qvStqBE&fbclid=IwAR1Z3UXBBHNX2ssHxgNiM3hc6E28qOOLRrHxIWIH-qG2oK6J9IcrBm8t3YO>
https://www.libertatea.ro/stiri/cum-a-scazut-violenta-domestica-in-republica-moldova-dupa-ce-au-fost-introduse-bratarile-electronice-s-a-diminuat-rata-de-recidiva-de-la-70-la-19-3966796?fbclid=IwAR2DrZWOMYs97_v9gNXC4tuwJaauUVuJbKhG-YFt_J2t9aFgV6PLEDaV_Tw

² <https://politia.md/ro/content/spunem-nu-violentei-familie>

<https://www.facebook.com/101192268246969/posts/545289420503916/?sfnsn=mo>

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=324527783170239&id=100068390597742&sfnsn=mo

<https://www.facebook.com/102206418131472/posts/561208145564628/?sfnsn=mo>

<https://www.facebook.com/104930241299207/posts/547516487040578/?sfnsn=mo>

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=375327774628236&id=100064530499528&sfnsn=mo

<https://www.facebook.com/1898572440429780/posts/3322746371345706/?sfnsn=mo>

1	2	3	4	5	6
					<p>- 56 acțiuni de flash-mob; - 118 ateliere de lucru și mese rotunde; - 1122 acțiuni informative cu grupurile țintă.</p> <p>De asemenea, Poliția a organizat și desfășurat activități comunitare, dintre care:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1358 întruniri cu cetățenii; - 408 întruniri cu tineretul studentesc; - 836 lecții în instituțiile de învățământ; - 891 întruniri în colectivele de muncă; - 249 întruniri în cadrul Consiliilor de siguranță comunitară. <p>În acest sens, au fost informați peste 68.763 cetățeni și distribuite 51.565 materiale informative. Pentru sensibilizarea opiniei publice activitățile desfășurate de Poliție au fost mediatizate în cadrul a 447 comunicate de informare în sursele mass-media, dintre care:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 205 pe paginile web/Facebook ale Inspectoratelor de Poliție; - 10 în revistele și publicațiile locale; - 5 la posturile radio național și local; - 2 în cadrul diferitor emisiuni la posturile de televiziune. <p>Activitățile vizate au avut drept scop sporirea nivelului de educare antiinfracțională a comunității, creșterea gradului de informare, percepere și siguranță, precum și descurajarea comportamentului violent.</p> <p>Totodată lectorii Academiei ”Ștefan cel Mare” a MAI au publicat articole științifice și au participat la diverse activități științifice pe subiectele ce vizează prevenirea și combaterea violenței în familie și asigurarea egalității între femei și bărbați.</p> <p>În prima jumătate al anului 2022, Poliția a înregistrat 7.342 adresări referitoare la alte informații cu privire la infracțiuni și incidente,</p>

1	2	3	4	5	6
					<p>ce vizează conflictele în cadrul relațiilor familiale, din ele 805 cazuri au fost autosesizări ale angajaților poliției.</p> <p>Urmare, 528 cazuri au fost examinate prin prisma art.274 Cod de procedură penală, prin ordonanța procurorului fiind dispusă inițierea a 30 <i>proceduri contravenționale</i>, pentru alte 428 cazuri a fost inițiată <i>procedura penală</i> în baza elementelor constitutive ale componenței de infracțiune prevăzută de art. 201¹ (Violența în familie) Cod penal. În cazul a 70 sesizări a fost refuzată pornirea urmăririi penale din lipsa elementelor constitutive ale componenței de infracțiune, prevăzută de art. 201¹ Cod penal și 26 procese penale se află în gestiunea ofițerilor de urmărire penală.</p> <p>Totodată, de către Poliție au fost înaintate 157 (anul 2021-200) demersuri către instanțele judecătorești, privind aplicarea măsurilor de protecție victimelor violenței în familie.</p> <p>Urmare examinării, 16 demersuri au fost respinse, indicându-se asupra lipsei motivelor pentru aplicarea măsurilor de protecție, dintre care 1 (anul 2021-2) demers a fost respins din motiv că nu s-a respectat procedura de depunere a cererii, stabilindu-se că victimele violenței în familie nu se află în situație de criză, acestea având posibilitatea să se adreseze în instanță, conform normelor stabilite de procedura civilă și altele 15 (anul 2021-30) au fost respinse din alte motive.</p> <p>-----</p> <p>Personalul penitenciarelor responsabil de domeniul reintegrării sociale este activ implicat în desfășurarea și susținerea campaniilor și acțiunilor ce vizează prevenirea și combaterea violenței în familie sau în bază de gen,</p>

1	2	3	4	5	6
					<p>organizând diverse activități, seminare, traininguri, ore informative și flashmob-uri cu deținuții din penitenciare. Astfel, pentru perioada de referință, au fost desfășurate 26 de activități menționate cu participarea a 179 deținuți. Aceste activități au avut drept scop prevenirea și combaterea violenței în familie, prin creșterea gradului de conștientizare a violenței drept încălcare a drepturilor omului.</p>
<p>1.1.2. Informarea și sensibilizarea femeilor și fetelor din categoriile vulnerabile și marginalizate despre violența în familie și drepturile lor la serviciile în domeniu (în special în contextul pandemiei)</p>	<p>Număr de ore informative desfășurate de către prestatorii de servicii din domeniu (cel puțin 20 de ore anual, cel puțin 3 000 de materiale distribuite)</p>		<p>2021 – 615,8 (Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor; Asociația Obștească „Centrul de Drept al Femeilor”; Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare)</p>	<p>Decembrie 2021; iunie 2022</p>	<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Justiției</p> <p><i>Parteneri:</i> Organizațiile necomerciale; organizațiile internaționale; prestatorii de servicii specializate; autoritățile administrației publice locale; instituțiile mass-media</p> <p><u>Realizată</u> <u>Activități realizate de către UNWomen în parteneriat cu APL și APC:</u></p> <p>- 14 profesori (11 femei și 3 bărbați) și-au consolidat cunoștințele despre violența în bază de gen, violența împotriva femeilor și fetelor din Moldova și despre modalitățile prin care tânăra generație poate fi informată pentru prevenirea și combaterea fenomenului. Proiectul „Un viitor mai bun în rândul instituțiilor de învățământ, centrelor și organizațiilor de tineret” implementat la inițiativa UN Women Moldova, de către Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, cu sprijinul financiar al Suediei, a avut scopul final de a promova egalitatea de gen, de a preveni violența împotriva femeilor și fetelor și de a eradica violența în bază de gen, prin utilizarea tehnologiilor de realitate virtuală și a instrumentului de realitate virtuală dezvoltat de UN Women anterior în baza scenariilor identificate împreună cu tineri și alți parteneri din domeniu. Astfel au fost realizate:</p> <p>- sesiuni de coaching, training-uri, suport tehnic în 9 instituții educaționale participante în cadrul proiectului, - 9 întâlniri și activități de pilotare, în cele 9 instituții educaționale și centre de tineret din</p>

1	2	3	4	5	6	
					<p>cadrul proiectului din următoarele regiuni: Calarasi, Sipoteni, Cimisia, Ialoveni, Drochia, Orhei, Ungheni, Balti, Chisina, urmare cărora 188 tineri (121 fete, 67 băieți) au fost consolidați prin intermediul acestui proiect să promoveze importanța relațiilor și atitudinilor sănătoase, astfel să susțină prevenirea violenței împotriva femeilor, inclusiv cu focusul pe diferențele între Flirt și Hărțuire Sexuală.</p> <p>- actualizarea Curriculum-ului disciplinei "Relații armonioase în familie" adaptat pentru gimnaziu în baza feedback-ului colectat de la 10 profesori, în cadrul proiectului "Dezvoltarea, pilotarea și integrarea prevenirii timpurii a violenței în bază de gen și a violenței împotriva femeii în programa școlară", implementat de Centrul Internațional „La Strada” în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării, cu susținerea UN Women Moldova și cu sprijinul financiar al Suediei. Rezultatele pilotării disciplinei la etapa gimnazială au fost prezentate în cadrul unui eveniment de totalizare la care au participat și cadrele didactice din cele 12 instituții de învățământ din toată țara, în care a fost testat conținutul curriculei pe parcursul anului curent de studii.</p> <p>Totodată remarcăm și activitățile realizate de organul de ordine publică pe dimesniunea informării și sensibilizării categoriilor vulnerabile cu privire la fenomenul violenței în familie (a se vedea activitățile incluse la acțiunea 1.1.1.).</p>	
1.1.3. Sporirea gradului de conștientizare a femeilor din detenție cu privire la drepturile lor și la căile de atac	Număr de ore informative desfășurate (cel puțin 40 de ore desfășurate anual); număr de beneficiare	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	2021 – 425,0 (Asociația Obștească „Centrul de Drept al	Decembrie 2021; iunie 2022	Ministerul Justiției (Administrația Națională a Penitenciarelor)	<p>Realizată</p> <p>Pe parcursul semestrului I al anului 2022 în cadrul instituțiilor penitenciare unde se dețin femei au fost desfășurate mai multe activități unice de grup. Accentul a fost pus pe</p>

1	2	3		4	5	6
disponibile pentru a solicita aceste drepturi (inclusiv victime ale violenței în familie sau ale altor infracțiuni de violență în bază de gen, femei cu necesități speciale, femei în etate)	(cel puțin 50 de beneficiare anual)	(conform atribuțiilor funcționale)	Femeilor”); pe parcursul a 6 luni ale anului 2022 – 220,0 (Asociația Obștească „Centrul de Drept al Femeilor”)		<i>Parteneri:</i> Organizațiile necomerciale	Penitenciarul nr.7-Rusca unde s-au desfășurat în jur de 10 ore informative, cu participarea a circa 15 femei deținute. În celelalte instituții penitenciare (Penitenciarul nr.5-Cahul și Penitenciarul nr.17-Rezina) au fost organizate câte o oră informativă cu participarea a câte 6 deținute per instituție. Menționăm că, sistematic se desfășoară și ore individuale de consiliere, care au drept scop susținerea femeilor victime ale violenței. Suplimentar, în cadrul Penitenciarului nr.7-Rusca activează voluntarii din cadrul A.O. „Centrul de Drept al Femeilor”, care organizează și desfășoară ore informative precum și activități individuale, conform necesităților.
1.1.4. Actualizarea și asigurarea mentenanței paginii web dedicate prevenirii și combaterii violenței față de femei și a violenței în familie	Număr de vizitatori unici anual (cel puțin o actualizare trimestrială)		2021 – 150,0 (Asociația Obștească „Centrul de Drept al Femeilor”)	Decembrie 2021; iunie 2022	Ministerul Muncii și Protecției Sociale <i>Parteneri:</i> Organizațiile necomerciale; organizațiile internaționale; instituțiile mass-media	Realizată Pagina web a fost actualizată și poate fi accesată la linkul: www.antiviolența.gov.md .
Obiectivul specific 1.2. Dezvoltarea și consolidarea competențelor profesionale ale resurselor umane în domeniul prevenirii și combaterii violenței față de femei și a violenței în familie în baza unei viziuni comune la nivel de stat privind instruirea inițială și continuă a tuturor specialiștilor implicați în prevenirea și combaterea fenomenului						
1.2.1. Consolidarea capacităților funcționarilor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, inclusiv din cadrul subdiviziunilor teritoriale, privind	Număr de funcționari instruiți (cel puțin 10 ore anual)	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)		Mai 2022	Ministerul Muncii și Protecției Sociale (Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă); Ministerul Afacerilor	Realizată În data de 4 mai 2022, reprezentantul ANOFM din cadrul Direcției resurse umane a participat la cursul de dezvoltare profesională „Implementarea agendei Femeile, Pacea și Securitatea” în cadrul Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele

1	2	3	4	5	6
egalitatea de gen, violența în familie, precum și utilizarea limbajului sensibil la gen în lucrul cu beneficiarii					Interne <i>Parteneri:</i> Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității; organizațiile necomerciale Republicii Moldova (4 ore).
1.2.2. Dezvoltarea subiectelor privind egalitatea între femei și bărbați, drepturile omului și prevenirea violenței în cadrul formării inițiale și continue a cadrelor didactice	Programe de formare inițială și continuă a cadrelor didactice, ajustate (cel puțin 40 de ore anual dedicate subiectelor indicate în cadrul formării inițiale a cadrelor didactice; cel puțin 30 de ore anual dedicate subiectelor indicate în cadrul instruirii continue a cadrelor didactice)	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)	Mai 2022	Ministerul Educației și Cercetării	<p>Realizată</p> <p>În cadrul modulului psihopedagogic, care se regăsește în toate programele de formare continuă destinate cadrelor didactice pe disciplinele școlare oferite de Centrele de formare continuă se abordează subiectele ce țin de prevenirea violenței și egalitatea de gen. Spre ex.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prevenirea bullying-ului în școală (5 ore); • Provocările vârstei adolescente în sec. XXI și respectarea egalității de gen (5 ore). <p>Menționăm că 17 Centre de formare continuă sunt acreditate pentru prestarea programelor de formare pentru cadrele didactice pe disciplinele școlare și de profil. Actualmente există 20 de programe de formare continuă pe disciplinele școlare destinate cadrelor didactice.</p> <p>Totodată, Centrele de formare continuă au dezvoltat module tematice pentru cadrele didactice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Etica organizațională, standarde de conduită, integritate și moralitate</i>, unde se abordează drepturile omului; • <i>Factori socio-psihologici și individuali ai toleranței și intoleranței etnice.</i>

1	2	3	4	5	6	
<p>1.2.3. Integrarea subiectelor cu privire la violența față de femei și violența în familie în curriculumul de instruire inițială și continuă a:</p> <ul style="list-style-type: none"> - polițiștilor; - medicilor; - procurorilor; - judecătorilor; - avocaților; - consilierilor de probațiune din cadrul programelor de formare 	<p>Număr de specialiști instruiți în domeniul prevenirii violenței față de femei și a violenței în familie, în baza curriculumurilor adaptate (cel puțin 60 de specialiști din fiecare categorie, instruiți anual); numărul orelor de instruire și agenda instruirilor</p>	<p>În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)</p>	<p>2021 – 2 473,8 (Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor; Asociația Obștească „Centrul de Drept al Femeilor”);</p> <p>pe parcursul a 6 luni ale anului 2022 – 390,0 (Asociația Obștească „Centrul de Drept al Femeilor”; Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare)</p>	<p>Decembrie 2021; iunie 2022</p>	<p>Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Afacerilor Interne (Academia „Ștefan cel Mare”); Ministerul Justiției (Inspectoratul Național de Probațiune); Institutul Național al Justiției; Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat</p> <p><i>Parteneri:</i> Organizațiile necomerciale; organizațiile internaționale</p>	<p>Realizată</p> <p>Conform Planului de formare inițială pentru candidații la funcții de judecător și procuror pentru anul 2022 sunt integrate subiectele privind violența față de femei și violența în familie în cadrul a 2 submodule: „<i>Investigarea infracțiunilor contra familiei și minorilor</i>” (desfășurate în semestrul I) și „<i>Cercetarea judecătorească a infracțiunilor contra familiei și minorilor</i>” (integrat în semestrul II).</p> <p>La elaborarea Planului de formare continuă a judecătorilor, procurorilor, personalului instanțelor judecătorești, consilierilor de probațiune, avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat și consultanților procurorilor pentru anul 2022, au fost identificate și integrate subiecte din Planul de acțiuni al Strategiei naționale din domeniu.</p> <p>Totodată, la data de 25 mai 2022, Institutul Național al Justiției în parteneriat cu Programul European HELP al Consiliului Europei a lansat un curs de instruire la distanță „<i>Violența împotriva femeilor și violența domestică</i>” (pe platforma HELP al Consiliului Europei), la care s-au înregistrat 70 de beneficiari.</p> <p>-----</p> <p>Subsidiar, în conformitate cu Planurile calendaristice modulare de formare continuă a consilierilor de probațiune, pentru semestrul I anul 2022, în comun cu Institutul Național al Justiției, s-a desfășurat cursursul de instruire continuă a consilierilor de probațiune cu tematica: „<i>Modalități de lucru cu agresorii familiali și tehnici de prevenire a violenței față de femei și violenței domestice</i>”, fiind delegați pentru participare 25 consilieri de probațiune.</p>

1	2	3	4	5	6
					<p>Durata cursului de instruire 8 ore academice. Potrivit Agendei, tematicile abordate în cadrul seminarului au fost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Definiții și abordări ale violenței pe bază de gen, violenței în familie / violenței domestice / tipologii ale violență în familie; - Modalități de lucru cu persoanele care au comis acte de violență în familie; - Programele de asistență și consiliere pentru persoanele care au comis acte de violență în familie: provocări și realizări; - Răspunsul coordonat comunitar ca premiză pentru asigurarea prevenirii și intervenției prompte în cazurile de violență în familie. <p>-----</p> <p>Pe parcursul I semestru al anului 2022 tematica de referință a fost integrată în cadrul cursurilor de formare inițială oferite de Academia ”Ștefan cel Mare” a MAI pentru ofițeri și subofițeri. Totodată Direcția ”CIPAL” a realizat instruirii a subofițerilor în cadrul ciclului de formare continuă cu tematica ”Violență în familie”. La fel tematica de referință a fost studiată și în cadrul Facultății de drept, administrație, ordine și securitate publică, la disciplina drept penal și drept contravențional pentru 109 studenți ai anului II de studii și 36 studenți ai anului III de studii, Ciclul I. Total cursuri desfășurate – 10, total persoane instruite – 483.</p> <p>-----</p> <p>La Ministerul Educației și Cercetării au fost solicitate pentru coordonare și acreditare 2 programe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Programa/Curricula de formare inițială a ofițerilor (Inspectoratul General a Poliției de Frontieră), anii 2020 – 2021;

1	2	3	4	5	6
					<p>- Programa/Curricula de formare inițială a ofițerilor (Inspectoratul General al Poliției), anii 2020 – 2021.</p> <p>-----</p> <p>Centrul de Medicină Legală în parteneriat cu Centrul pentru Drepturile Femeilor a fost desfășurat în perioada 30.05.2022 – 02.06.2022 un atelier de instruire privind bunele practici naționale și internaționale de identificare și documentare a cazurilor de violență în familie pentru personalul medico-legal implicat în examinarea victimelor violenței în familie</p>
1.2.4. Reactualizarea și digitalizarea curriculumului de instruire inițială și continuă pe domeniu pentru asistenții sociali	Curriculum de instruire inițială și continuă reactualizat; Platforma de instruire la distanță (e-Learning) funcțională	2021 – 201,3 (Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor); pe parcursul a 6 luni ale anului 2022 – 389,4 (Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor)	Iunie 2022	Ministerul Muncii și Protecției Sociale (Agenția Națională Asistență Socială) <i>Parteneri:</i> Organizațiile necomerciale; organizațiile internaționale	Realizată Agenția Națională Asistență Socială va găzdui pe pagina sa web ³ platforma e-learning – cursul digitalizat <i>Gestionarea cazurilor de violență în familie</i> . Cursul vizat este destinat asistenților sociali și altor reprezentanți ai prestatorilor de servicii sociale publice sau privați și a fost elaborat de către A.O. CNFACEM, cu suportul UN Women și Guvernul Suediei și va fi pilotat începând din luna septembrie 2022.
1.2.5. Instruirea personalului penitenciar (asistenți sociali, psihologi) în vederea implementării programului psihosocial destinat	Număr de personal instruit (cel puțin 60 de specialiști instruiți anual)	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform	Iunie 2022	Ministerul Justiției (Administrația Națională a Penitenciarelor) <i>Parteneri:</i>	Realizată Administrația Națională a Penitenciarelor susține și promovează acțiunile desfășurate atât în rândul personalului cât și a deținuților, cu privire la prevenirea și combaterea violenței

³ www.anas.md

1	2	3	4	5	6	
victimelor violenței în familie		atribuțiilor funcționale)			Organizațiile necomerciale	în familie, astfel încât acestea să consolideze ideea ocrotirii și sprijinirii familiei, pentru asigurarea respectării principiilor fundamentale ale legislației cu privire la familie, egalității de gen, de creștere și educare a copiilor într-un mediu psihosocial stabil și favorabil.
1.2.6. Includerea tematicii de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie în planul de dezvoltare profesională a funcționarilor publici, în special pentru primari	Număr de funcționari publici (primari) instruiți (cel puțin 16 ore de instruire anual)	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)		Iunie 2022	Cancelaria de Stat (Academia de Administrare Publică) <i>Parteneri:</i> Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției); autoritățile administrației publice locale; organizațiile necomerciale	Realizat. Academia de Administrare Publică a organizat, în semestrul I al anului 2022, 13 cursuri de instruire cu tematică „Egalitatea de gen pentru funcționarii publici”, în cadrul cărora au fost incluse și subiecte privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie. La instruire au participat 368 de funcționari/funcționare din autoritățile publice centrale și locale (143). Cursurile au fost realizate în parteneriat cu Entitatea UN WOMEN. În același timp, menționăm faptul că în Planul de dezvoltare profesională a funcționarilor publici (Comanda de stat) nu au fost incluse cursuri cu tematică respectivă.
Obiectivul specific 1.3. Creșterea eficacității activităților de prevenire prin intervenția timpurie a specialiștilor și promovarea comportamentelor nonviolente în relațiile interpersonale						
1.3.1. Implementarea programelor destinate prevenirii timpurii a comportamentelor violente în relațiile interpersonale în cadrul centrelor de sănătate prietenoase tinerilor	Număr de beneficiari ai programelor (cel puțin 1 000 de tineri informați anual)	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)		Iunie 2022	Ministerul Sănătății; Ministerul Educației și Cercetării <i>Parteneri:</i> Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul	Realizată. Pe parcursul a 6 luni 2022, Centrul Național de Resurse Servici de Sănătate Prietenoase Tinerilor „Neovita” a realizat un șir de activități destinate prevenirii timpurii a comportamentelor violente în relațiile interpersonale și anume: - Au fost instruite 100 persoane din echipele CSPT/YK în implementarea protocolului de asistentă în caz de viol.

1	2	3	4	5	6	
				Justiției; Procuratura Generală; organizațiile necomerciale; organizațiile internaționale	<p>- Toate Centrele de Sănătate Prietenoase Tinerilor au fost asigurate, cu suportul UNFPA Moldova cu kituri cu medicamente pentru primul ajutor medical în cazuri de viol.</p> <p>- Au fost instruită o echipa de 20 tineri operatori și 20 psihologi-consultanți din rețeaua YOUTH KLINIC ca echipa de specialiști în cadrul serviciului non-stop de asistență adolescenților la telefon YKSuport Line.</p> <p>- În luna mai 2022 a fost lansat serviciului non-stop de asistență adolescenților la telefon YK Suport Line 080080022. În primele 2 luni de activitate circa 400 de apeluri răspunse, cu implicare în 20% a consultațiilor psihologi.</p> <p>- Din luna martie 2022, Centrele de Sănătate Prietenoase Tinerilor au acordat servicii medicale și suport psihologic refugiaților din Ucraina, inclusiv și pentru a preveni violența împotriva fetelor și femeilor. Astfel, în 4 luni 2022, cu suportul UNFPA Moldova, au fost oferite 2000 kituri de igienă pentru fetele și femeile refugiate și peste 10000 refugiați au fost informați despre serviciile CSPT/YK.</p>	
Obiectivul specific 1.4. Consolidarea sistemului educațional în vederea asigurării educației tinerei generații prin prisma valorilor egalității între femei și bărbați și a culturii de comunicare interpersonală nonviolentă						
1.4.1. Dezvoltarea programelor educaționale/ curriculumurilor la subiectele privind egalitatea între femei și bărbați, drepturile omului, modul sănătos de viață și prevenirea violenței	Număr de curriculumuri școlare adaptate; manuale racordate la subiectele privind egalitatea de gen, drepturile omului și prevenirea violenței	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)	2021 – 1 902,0 (Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor; Centrul Internațional „La Strada”);	Mai 2022	Ministerul Educației și Cercetării <i>Parteneri:</i> Organizațiile necomerciale; organizațiile internaționale	Realizată. Din anul de studii 2018 – 2019 noua Arie curriculară <i>Consiliere și dezvoltare personală</i> include disciplina obligatorie <i>Dezvoltare personală</i> , propusă pentru implementare a câte 1 oră săptămânal, în învățământul primar, gimnazial și liceal. Disciplina este organizată în conformitate cu prevederile Curriculumului elaborat și construit pe baza valorificării cercetărilor din domeniul educațional și a teoriei dezvoltării personalității. Acesta este conceput în

1	2	3	4	5	6	
		pe parcursul a 6 luni ale anului 2022 – 3 668,5 (Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor; Centrul Internațional „La Strada”)			<p>scopul dezvoltării competențelor necesare elevilor pentru autocunoaștere, autoacceptare, pentru un mod de viață sănătos și independent, în devenirea lor ca cetățeni informați, activi și integri care ar putea relaționa deschis și liber, demonstrând responsabilitate în luarea deciziilor de carieră și dezvoltarea personală pe parcursul întregii vieți.</p> <p>În anul de studii 2019-2020, conținuturile reconceptualizate pentru disciplina <i>Educație pentru societate</i> au fost implementate gradual, în clasele a V-a – a VI-a și a X-a – a XI-a. Disciplina școlară <i>Educație pentru societate</i> este cu statut obligatoriu pentru elevii din învățământul gimnazial și liceal. Implementarea disciplinei prevede formarea la elevi a valorilor statului de drept, dezvoltarea competențelor necesare respectării drepturilor și responsabilităților cetățenești prin prisma studierii modulelor integrate cu referire la <i>Educația pentru cetățenia democratică; Educația pentru drepturile omului; Educația pentru integritate; Educația patriotică; Educația interculturală</i> etc.</p> <p>Totodată, subiectele vizate sunt desfășurate de sine stătător în cadrul disciplinelor opționale. Toate Curricula la disciplinele obligatorii și opționale sunt pe pagina web a Ministerului Educației și Cercetării⁴.</p>	
Obiectivul general 2. CONSOLIDAREA MECANISMULUI DE PROTECȚIE ȘI ASISTENȚĂ PENTRU VICTIMELE VIOLENȚEI FAȚĂ DE FEMEI ȘI ALE VIOLENȚEI ÎN FAMILIE						
Obiectivul specific 2.1. Dezvoltarea serviciilor specializate pentru victimele violenței față de femei și ale violenței în familie, în conformitate cu standardele internaționale și asigurarea accesibilității acestora						
2.1.1. Asigurarea funcționalității	Serviciu funcțional; număr și conținut al	2021 – 817,2;		Decembrie 2021;	Ministerul Muncii și	Realizată. Pe parcursul semestrului I al anului 2022, la

⁴ <https://mecc.gov.md/ro/content/invatamint-general>

1	2	3	4	5	6
serviciului de asistență telefonică gratuită pentru victimele violenței față de femei și ale violenței în familie	apelurilor la linia telefonică gratuită (cel puțin 1 800 de apeluri consiliate anual)	pe parcursul a 6 luni ale anului 2022 – 436,8	iunie 2022	Protecției Sociale <i>Parteneri:</i> Organizațiile necomerciale	Serviciul de asistență telefonică gratuită pentru victimele violenței în familie și violenței împotriva femeilor au fost recepționate 775 <i>apeluri</i> , 485 dintre acestea fiind apeluri unice. Toate apelurile înregistrate de consilierii serviciului sunt încadrate în diverse categorii în funcție de conținutul acestora: - Apeluri încadrate în categoria Violența în familie (471 apeluri); - Apeluri încadrate în categoria Violența Sexuală (29 apeluri); - Apeluri cu caracter informativ / solicitări de colaborare (31 apeluri); - Apeluri încadrate în categoria „altele” – care nu au tangență cu mandatul serviciului Telefonului de încredere (244 apeluri). Serviciul vizat este finanțat din bugetul de stat (pentru anul 2022 a fost aprobată suma de 873,6 mii lei) și gestionat de Centrul Internațional „La Strada”).
2.1.2. Consolidarea beneficiarelor centrelor de plasament pentru victimele violenței în familie cu materialele necesare pentru prevenirea răspândirii infecției COVID-19 și a altor boli infecțioase	Centre de plasament funcționale, accesibile și dotate cu soluții dezinfectante/ echipamente necesare; număr de beneficiare plasate în condiții de pandemie; număr de sesiuni de informare realizate (100% victime ale violenței, informate)	2021– 70,0 (Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor)	Decembrie 2021	Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Agenția Națională Asistență Socială <i>Parteneri:</i> Organizațiile necomerciale; organizațiile internaționale; centrele de plasament	Realizată. Remarcăm faptul că, peste 4700 de femei din 34 localități din diferite regiuni ale țării (femei din mediul rural, femei afectate de violență, mame singure, femei cu venituri mici sau inexistente, femei cu dizabilități, femei rom, lucrătoarelor din comerțul sexual, femei care trăiesc cu HIV) și persoanele aflate în întreținerea acestora au beneficiat de pachete cu alimente și produse de igienă. În total, mai mult de 38.000 produse alimentare, precum și 44.000 produse igienice și de protecție au fost oferite, în cadrul proiectului „Sporirea accesului femeilor din grupurile vulnerabile la produse alimentare și de primă necesitate” implementat de UN Women Moldova, în colaborare cu Ministerul

1	2	3	4	5	6	
					<p>Muncii și Protecției Sociale și organizațiile societății civile, finanțat de Oficiul Ambasadei Regatului Țărilor de Jos în Republica Moldova.</p> <p>-----</p> <p>Prin intermediul a 15 organizații ale Coaliției Naționale “Viața Fără Violență în Familie”, care lucrează cu refugiații, în perioada de raportare s-a reușit să fie ajutate peste 7000 femei cu copii, inclusiv s-a oferit ajutor financiar direct la peste 250 de familii de refugiați. Totodată au fost organizate activități pentru copii și adolescenți, grupuri de suport psihologic pentru femei și se va acorda ghidare în continuare în obținerea unei profesii și a unui loc de muncă.</p>	
Obiectivul specific 2.2. Crearea serviciilor de protecție și asistență pentru victimele infracțiunilor privind viața sexuală						
2.2.1. Promovarea Metodologiei de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală	Metodologie de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală aprobată	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)	2021 – 42,0 (Centrul Internațional „La Strada”)	Iunie 2022	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției); Ministerul Sănătății; Ministerul Muncii și Protecției Sociale <i>Parteneri:</i> Autoritățile administrației publice locale; organizațiile necomerciale; organizațiile internaționale	<p><u>Parțial realizate.</u></p> <p>Proiectele metodologiei și a instrucțiunii de intervenție în cazurile de violență sexuală au fost elaborate în anul 2020, însă la moment nu pot fi înaintate pentru aprobare deoarece sunt în dependență directă de realizarea acțiunii privind pilotarea activității echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală.</p> <p>În temeiul Dispoziției IGP nr.655/2021, pilotarea activității echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală, a fost prevăzută pentru perioada 06.12.2021-31.03.2022 în mun. Cahul și Ungheni; pentru sect. Botanica din mun. Chișinău și raioanele Cantemir, Ștefan Vodă, Nisporeni, Hâncești, Criuleni.</p> <p>Urmare a pilotării proiectului Instrucțiunii echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală, acestea urmau să fie înaintate spre avizare finală și aprobare de către Guvern.</p> <p>Dat fiind faptul că la moment de către Ministerul Justiției este promovat proiectul de</p>
2.2.2.Promovarea Instrucțiunii de lucru a echipei de intervenție	Instrucțiune de lucru a echipei de intervenție în cazurile	În limitele bugetelor aprobate	2021 – 42,0 (Centrul Internațional	Iunie 2022	Ministerul Afacerilor Interne	

1	2	3	4	5	6	
în cazurile de violență sexuală	de violență sexuală aprobată	ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)	„La Strada”)		(Inspectoratul General al Poliției); Ministerul Sănătății; Ministerul Muncii și Protecției Sociale <i>Parteneri:</i> Ministerul Educației și Cercetării; organizațiile necomerciale; organizațiile internaționale; autoritățile administrației publice locale	lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie, număr unic 205/MJ/2022) care are drept scop aducerea în concordanță prevederile legislației interne cu Convenția de la Istanbul, fiind propuse amendamente radicale pentru capitolul din Codul penal ce vizează infracțiunile cu caracter sexual, în coordonare cu poziția conducerii MAI, s-a decis sistarea temporară a procesului de promovare a proiectelor Instrucțiunii și Metodologiei, până la adoptarea modificărilor la cadrul normativ incident. La moment proiectul vizat se ajustează cu conținutul avizelor autorităților competente în domeniu, fiind la etapa de elaborare a tabelului de divergențe.
2.2.3. Pilotarea activității echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală	Activități de pilotare realizate în minimum două raioane	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)	2021 – 397,4 (Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor); pe parcursul a 6 luni ale anului 2022 – 903,0 (Centrul Internațional „La Strada”)	Iunie 2021	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției); Ministerul Sănătății; Ministerul Muncii și Protecției Sociale <i>Parteneri:</i> Ministerul Educației și Cercetării; organizațiile necomerciale; organizațiile internaționale; autoritățile administrației	Realizată. Remarcăm faptul că, la data de 30.11.2021, în baza Dispoziției șefului IGP nr.655 „Cu privire la pilotarea activității echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală” pentru sect. Botanica din mun. Chișinău și raioanele Cantemir, Ungheni, Ștefan Vodă, Nisporeni, Hâncești, Criuleni și Cahul a fost inițiată pilotarea mecanismului respectiv, prevăzută pentru perioada 06.12.2021-31.03.2022. La 06 mai 2022 a fost elaborată <i>Nota cu privire la rezultatele pilotării Instrucțiunii de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală.</i>

1	2	3	4	5	6
<p>2.2.4. Elaborarea și diseminarea materialelor informative victimelor infracțiunilor privind viața sexuală despre drepturile sale și încurajarea raportării cazurilor de violență sexuală autorităților competente</p>	<p>Număr de materiale elaborate și distribuite (cel puțin 3 000 de materiale distribuite); număr de cazuri de violență sexuală raportate</p>		<p>pe parcursul a 6 luni ale anului 2022 – 42,0 (Centrul Internațional „La Strada”)</p>	<p>Iunie 2022</p> <p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției); Ministerul Sănătății; Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat</p> <p><i>Parteneri:</i> Procuratura Generală; organizațiile necomerciale; organizațiile internaționale</p>	<p>Realizată.</p> <p>Obligația organului de urmărire penală de a informa victima despre drepturile și garanțiile procesuale pe care le deține sunt prevăzute de art.277 din Codul de procedură penală.</p> <p>În scopul facilitării acestui drept al victimelor violenței în familie și violenței sexuale, în anul 2021, Poliția în parteneriat cu Ambasada SUA în Republica Moldova a elaborat și pus în aplicare scrisoarea de drepturi de tip broșură „Nu tolera violența, cunoaște-ți drepturile”.</p> <p>La 30 noiembrie 2021 Ambasada SUA în Republica Moldova a donat pentru Inspectoratul General al Poliției 18 000 broșuri în limba română și 3000 broșuri în limba rusă.</p> <p>La 14 ianuarie 2022, prin Ordinul șefului IGP nr.10 „Cu privire la transmiterea cu titlu gratuit și punerii în aplicare a scrisorii de drepturi de tip broșură „Nu tolera violența, cunoaște-ți drepturile” s-a dispus repartizarea broșurilor pentru subdiviziunile teritoriale subordonate Inspectoratului General al Poliției, reprezentanții cărora, la rândul său, le vor înmâna victimelor violenței în familie și violenței sexuale.</p> <p>Broșura vizată este desinată în exclusivitate pentru victimele violenței în familie și a violenței sexuale și conține informații despre organizațiile unde victimele se pot adresa și serviciile de care pot beneficia, măsurile de protecție care pot fi aplicate, procedura de aplicare a măsurilor de protecție, drepturile și garanțiile procesuale pe care le dețin.</p> <p>Ținem să menționăm că acest buletin informativ reprezintă o variantă ajustată a scrisorii de drepturi de tip broșură „Nu tolera</p>

1	2	3	4	5	6
					<p>violența, cunoaște-ți drepturile” care a fost elaborată și pusă în aplicare prin Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr.41/2019 și care era înmănată de către organele de constatare și subdiviziunile de urmărire penală, victimelor abuzului fizic, psihologic și sexual la momentul sesizării Poliției.</p> <p>Cât privește numărul de cazuri de violență sexuală raportate, conform informațiilor din BCD, în perioada 01.01.2022 – 16.06.2022 în temeiul art.171 Cod penal au fost pornite 115 cauze penale, art.172 Cod penal - 32 cauze penale, art.173 Cod penal – 8 cauze penale, art.174 Cod penal - 59 cauze penale, art.175 Cod penal – 21 cauze penale și art.175/1 Cod penal -1 cauză penală, în total – 236 cauze penale.</p>
Obiectivul specific 2.3. Promovarea abilitării economice a femeilor și a independenței socioeconomice					
<p>2.3.1. Implementarea măsurilor de ocupare a forței de muncă în vederea sporirii șanselor de angajare a victimelor violenței în familie</p>	<p>Date dezagregate după criteriul de sex privind numărul beneficiarilor de măsuri de formare profesională (cursuri, instruire la locul de muncă, stagii profesionale) și angajarea în câmpul muncii; număr de victime ale violenței în familie, angajate în câmpul muncii (cel puțin 15 victime ale violenței în familie, șomere, angajate anual)</p>	<p>În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)</p>	<p>2021 – 2 275,4 (Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor; Asociația Obștească pentru Copii și Tineret „Făclia”; Asociația Obștească „Centrul de Drept al Femeilor”);</p> <p>pe parcursul a 6 luni ale anului 2022 – 2 777,1</p>	<p>Decembrie 2021; iunie 2022</p>	<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale (Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă)</p> <p><i>Parteneri:</i> Prestatorii de servicii sociale specializate pentru victimele violenței în familie; autoritățile administrației publice locale; organizațiile necomerciale; organizațiile internaționale; sectorul privat</p> <p>Realizată În scopul prevenirii șomajului, creșterii șanselor de ocupare a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă ANOFM conform Legii nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj care a intrat în vigoare din data de 10.02.2019, implementează, prin intermediul subdiviziunilor teritoriale pentru ocuparea forței de muncă (STOFM), măsuri de ocupare a forței de muncă, care includ: servicii de ocupare a forței de muncă și măsuri active de ocupare a forței de muncă; programe de facilitare a ocupării forței de muncă precum și asigurarea de șomaj, acordate beneficiarilor săi, inclusiv și victimelor violenței în familie, conform art. 23, p. 3, lit. i). 1) servicii de ocupare a forței de muncă - informarea despre piața muncii; ghidarea în carieră; intermedierea muncii; reabilitarea profesională, servicii de preconcediere;</p>

1	2	3		4	5	6
			(Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor; Asociația Obștească pentru Copii și Tineret „Făclia”			2) măsuri active de ocupare a forței de muncă: formarea profesională a șomerilor prin cursuri de calificare, recalificare, perfecționare și specializare; instruirea la locul de muncă în cadrul unității pentru șomerii care nu au o profesie sau meserie; stagiul profesional; angajarea subvenționată (art. 36 și 38 din Legea nr.105/2018); consultanță, asistență și sprijinirea inițierii unei afaceri (art. 39 din Legea nr.105/2018), pentru șomerii care inițiază o activitate de antreprenariat, prin care își creează loc de muncă, susținerea proiectelor de inițiativă locale (art. 40 din Legea nr.105/2018), stimularea mobilității forței de muncă (art. 41 din Legea nr.105/2018). În perioada ianuarie-iunie 2022 au fost înregistrate 2 victime ale violenței în familie, nici una fiind angajată.
2.3.2. Subvenționarea locurilor de muncă pentru angajarea în câmpul muncii a șomerilor care necesită suport suplimentar pe piața muncii, inclusiv din categoria victimelor violenței în familie	Număr de șomeri angajați din rândul victimelor violenței în familie, ca urmare a acordării subvențiilor; număr de locuri de muncă subvenționate	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile		Iunie 2022	Ministerul Muncii și Protecției Sociale (Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă) <i>Parteneri:</i> Ministerul Finanțelor; prestatorii de servicii sociale specializate pentru victimele violenței în familie; autoritățile administrației publice locale; sectorul privat	Realizată. Conform art. 36 au fost angajați prin măsura de subvenționare în total 191 de șomeri la 104 angajatori. Din acestea 191 - 26 sunt persoane cu dizabilități, 154 persoane cu vârsta de 50 de ani peste, 4 persoane eliberate din detenție, nici o persoană victimă a violenței în familie. Conform art. 38 au fost angajați prin măsura de subvenționare 5 persoane cu dizabilități. Persoanele victime a violenței în familie înregistrate cu statut de șomer la STOFM beneficiază de toate serviciile și măsurile de ocupare a forței de muncă.
Obiectiv specific 2.4. Consolidarea răspunsului sistemului de sănătate la cazurile de violență în familie						

1	2	3	4	5	6
<p>2.4.1. Dezvoltarea serviciilor de consiliere psihologică în cadrul centrelor comunitare de sănătate mintală pentru subiecții violenței în familie – victime ale violenței și agresori</p>	<p>Număr de victime și agresori referiți la centrele comunitare de sănătate mintală, în baza actelor constatatoare, eliberate de către organele de drept, care au beneficiat de consiliere psihologică</p>	<p>În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)</p>	<p>Iunie 2022</p>	<p>Ministerul Sănătății; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Justiției (Inspectoratul Național de Probațiune)</p> <p><i>Parteneri:</i> Procuratura Generală; Compania Națională de Asigurări în Medicină; centrele comunitare de sănătate mintală</p>	<p><u>Realizată</u></p> <p>La evidența Poliției se află 5323 agresori familiari dintre care : 4996 bărbați; 327 femei. Pe parcursul anului, Poliția a acordat asistență și protecție victimelor, în acest sens fiind întocmite 2255 planuri personalizate de siguranță.</p> <p>Către alte autorități pentru acordarea serviciilor de asistență și consiliere, au fost referite 1772 cazuri, în care există bănuială rezonabilă a pericolului eminent de comitere a acțiunilor violente dintre care:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 685 cazuri, au fost referite către asistentul social; - 250 cazuri, referite către Direcțiile raionale se asistență și protecție a familiei; - 47 cazuri, referite către ONG-urile specializate; - 2 cazuri, referit către Centrul maternal pentru protecția și asistența victimelor violenței în familie. <p>Menținând caracterul pro-activ al intervenției la cazurile de violență în familie, în perioada de raport au fost desfășurate 608 intervenții în cadrul echipelor multidisciplinare. Au fost sesizate 148 cazuri către autoritățile tutelare privind victimele copii a violenței în familie, referite 32 cazuri către serviciile psihologice din cadrul Inspectoratelor de poliție pentru acordarea consilierii psihologice primare victimelor aflate în stare de criză.</p> <p><u>Procuratura Generală.</u> În perioada de referință a fost efectuată urmărirea penală pentru săvârșirea infracțiunii de violență în familie în privința a 3 persoane/agresori cu dizabilități mentale. Cauzele penale au fost expediate în instanța de judecată cu ordonanță privind soluționarea chestiunii aplicării măsurilor de constrângere cu caracter</p>

1	2	3	4	5	6
					<p>medical.</p> <p>O altă cauză penală a fost instrumentată în baza art.2011 alin. (2) lit. c) CP pentru săvârșirea infracțiunii de violență în familie, care a provocat vătămarea medie a integrității corporale și sănătății victimei cu dizabilități, care a fost referită serviciilor de consiliere.</p> <p>-----</p> <p><u>Inspectoratul Național de Probațiune.</u> Pe parcursul perioadei raportate în scopul reabilitării persoanelor condamnate pentru violență în familie este aplicat un instrument specializat de lucru, Programul de asistență și consiliere a agresorilor familiari.</p> <p>Astfel, 39 persoane au fost referite către instituțiile specializate din comunitate: Centrul de asistență și consiliere pentru agresorii familiari din Drochia, A.O.,„Stimul” din raionul Ocnița, A.O.,„Schimbare spre o viață mai bună” or.Căușeni, Internațională pentru A.O. „CNFACEM”.</p> <p>-----</p> <p>Pe parcursul anului 2022, 9 victime și 1 agresor au beneficiat de consiliere psihologică urmare referirii la Centrele comunitare de sănătate mintală în baza actelor constatatoare eliberate de organele de drept.</p>
2.4.2. Elaborarea unui studiu de fezabilitate privind funcționalitatea mecanismului tratamentului obligatoriu al dependenței de alcool și /sau droguri al subiecților violenței în familie	Studiu realizat	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)		Iunie 2022	<p>Ministerul Sănătății; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției)</p> <p><u>Realizată.</u> Pe parcursul anilor 2018 – 2021 Dispensarul Republican de Narcologie a efectuat studiul de fezabilitate privind funcționalitatea mecanismului tratamentului obligatoriu al dependenței de alcool sau droguri al subiecților violenței în familie. Pe parcursul acestor ani au fost supuși tratamentului ca subiecți ai violenței în familie 6 persoane (2018 – 2, 2019 – 1, 2020 – 2 și 2021 – 1 persoană).</p>

1	2	3	4	5	6
				<p><i>Parteneri:</i> Instituția Medico- Sanitară Publică Dispensarul Republican de Narcologie; organizațiile necomerciale; organizațiile internaționale; autoritățile administrației publice locale</p>	<p>Violența domestică se produce în toate țările și culturile și afectează orice grup social și economic. Aceasta include abuzuri fizice și psihice împotriva partenerului intim, copiilor și membrilor mai în vârstă ai familiei, dar afectează disproporționat femeile și copiii ca victime. Organizația Mondială a Sănătății estimează că violența asupra partenerului intim reprezintă o treime din toate cazurile de violență împotriva femeilor de la nivel mondial, iar în unele țări, aproape jumătate dintre femei au avut parte de violență domestică.</p> <p>Studiul arată că problemele de personalitate, atitudinile culturale, regulile de gen și inegalitatea socială și economică sunt unele dintre principalele surse de violență domestică. Există o legătură între un anumit tip de violență domestică și consumul excesiv de alcool și alte substanțe. Dar violența domestică se produce și în absența alcoolului și este larg răspândită în unele țări în care alcoolul este interzis.</p> <p>Conexiunile dintre consumul de alcool și violența în familie și interacțiunea cu alți factori de risc sunt complicate. Conform studiului s-a identificat o rată mai ridicată a abuzului de alcool printre victimele violenței domestice și arată ca exista o legătură între dependența de alcool și violența domestică, iar lucrurile se agravează atunci când ambii parteneri consuma alcool în mod regulat și abuziv.</p> <p>În timpul pandemiei de Covid-19 a sporit violența domestică, deoarece carantina și restricțiile au făcut dificilă eliberarea victimelor de agresori. Deși studiul a raportat o creștere a consumului de diferite substanțe în timpul pandemiei, inclusiv a abuzului de alcool, nu este clar dacă există o corelație între creșterea</p>

1	2	3	4	5	6	
					<p>consumului și violența în familie, deoarece pe parcursul anilor pandemici au fost spitalizate pentru tratament obligatoriu același număr de persoane ca în anii precedenți.</p> <p>Mecanismul tratamentului obligatoriu al dependenței de alcool și/sau droguri al subiecților violenței în familie este stipulat în prevederile Legii nr. 713/2001 (articolele 13, 14, 15, 16).</p> <p>Studiu de fezabilitate privind funcționalitatea acestui mecanism denotă deficiențe în inițierea acțiunilor în instanțe judecătorești de către comisia pentru problemele sociale din raza domiciliului sau reședinței, spitalizarea se efectuează la solicitarea rudelor sau la inițiativa instituțiilor medicale, la care pacienții cu afecțiuni narcologice și risc de producere a violenței în familie de obicei refuză.</p>	
Obiectivul general 3. EFICIENTIZAREA PROCESULUI DE INVESTIGARE ȘI URMĂRIRE ÎN JUSTIȚIE A ACTELOR DE VIOLENȚĂ FAȚĂ DE FEMEI ȘI DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE						
Obiectivul specific 3.1. Asigurarea intervenției prompte și eficiente a autorităților abilitate în vederea protecției victimelor violenței în familie						
3.1.1. Eficientizarea mecanismului de supraveghere a executării măsurilor de protecție	Număr de ordonanțe de protecție încălcate (scădere cu cel puțin 30% față de anul precedent); număr de ordine de restricție de urgență încălcate (scădere cu cel puțin 30% față de anul precedent); număr de agresori familiari monitorizați electronic	2021 – 300,0		Decembrie 2021; iunie 2022	<p>Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției); Ministerul Justiției (Inspectoratul Național de Probațiune)</p> <p><i>Parteneri:</i> Ministerul Muncii și Protecției Sociale; organizațiile necomerciale</p>	<p>Realizată</p> <p>În vederea asigurării protecției victimelor violenței în familie, instanțele judecătorești, au emis 389 ordonanțe de protecție (anul 2021-399), 137 ordonanțe de protecție au fost emise la demersul ofițerului de sector, 5 ordonanțe – la demersul organului de urmărire penală, 4 – la demersul procurorului, 220 ordonanțe – la cererea directă a victimelor sau reprezentanților lor legali și 23 – la demersul altor autorități.</p> <p>De către Poliție au fost supravegheate 249 (anul 2021-252) ordonanțe de protecție emise pentru victimele femei, 22 (anul 2021-4) pentru victimele copii, 108 (anul 2021-114) pentru victimele femei și copii și 7 (anul 2021-23)</p>

1	2	3	4	5	6
					<p>ordonanțe pentru victimele bărbați și 3 pentru victime bărbați cu copii.</p> <p>În procesul supravegherii modului de respectare a măsurilor de protecție, de către agresori, au fost încălcate 196 (anul 2021-193) ordonanțe de protecție, în acest sens fiind inițiate cauze penale în baza elementelor constitutive ale componenței de infracțiune prevăzute de art. 320¹ Cod penal.</p> <p>Poliția a eliberat 3071 (anul 2021-2773) +10,74% ordine de restricție de urgență, în privința agresorilor familiari. Pe parcursul semestrului I al anului 2022 nu a fost contestată nici un ordin de restricție (anul 2021-5).</p> <p>În perioada semestrului I al anului 2022 au fost pornite 230 cauze penale în baza art.320/1 Cod penal „Neexecutarea măsurilor din ordonanța de protecție a victimei violenței în familie”.</p> <p>Pentru încălcarea măsurilor de protecție, stabilite prin ordinul de restricție de urgență, în privința a 368 agresori familiari (anul 2021-350), au fost pornite proceduri contravenționale conform elementelor constitutive ale componenței de contravenție prevăzută de art. 318¹ Cod contravențional.</p> <p>În scopul reducerii comportamentului agresiv, Poliția desfășoară activități de prevenire terțiară cu 5323 (anul 2021-4250) agresori, care au admis comportament violent în cadrul relațiilor familiale.</p> <p>Au fost luați la evidența nominală 2268 (anul 2022-2050) agresori și radiate din evidențe 1921 (anul 2021-1761) persoane.</p> <p>Din numărul total de agresori în cadrul relațiilor de familie, aflați la evidența organelor de poliție, 4996 (anul 2021-4032) persoane sunt</p>

1	2	3	4	5	6
					<p>de gen masculin și 327 (anul 2020-229) persoane sunt de gen feminin.</p> <p>De asemenea, pentru organizarea și desfășurarea la nivel național, a activităților comune de monitorizare electronică a persoanelor, în conformitate cu Regulamentul privind monitorizarea electronică a persoanelor, aprobat prin HG nr.1322/2016, la 11.10.2021 a fost semnat ordinul interinstituțional nr.441/118 între IGP și INP, cu privire la organizarea și desfășurarea activităților comune de monitorizare și punere în executare a ordonanțelor de protecție, în acest sens fiind supuși monitorizării electronice 306 agresori.</p> <p>-----</p> <p><u>Inspectoratul Național de Probațiune.</u> Pe parcursul perioadei raportate, conform ordonanțelor de protecție parvenite spre executare au fost monitorizați electronic 394 agresori familiari (380 bărbați și 14 femei). Din totalul de agresori monitorizați, 64 au încălcat ordonanțele de protecție, drept urmare, fiind sesizat organul de poliție. Astfel, procentajul de încălcări a ordonanțelor de protecție din totalul agresorilor monitorizați constituie 16,24%.</p> <p>În anul 2021 (în comparație), în procesul supravegherii măsurilor de protecție, s-a constatat că de către agresori, au fost încălcate 94 de ordonanțe de protecție, cu sesizarea 112. Astfel, din numărul total de subiecți (agresori familiari) monitorizați electronic – 502 (100%), au respectat măsurile de protecție – 408 de subiecți (81%), rata de recidivă fiind de 19%.</p>
Obiectivul specific 3.2. Asigurarea responsabilizării și resocializării agresorilor prin dezvoltarea serviciilor și mecanismelor de supraveghere					
3.2.1. Analiza anuală a practicii de atragere la răspundere penală pentru violență în	Rapoarte anuale elaborate și publicate pe pagina web oficială a	În limitele bugetelor aprobate ale		Martie 2022	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul Realizată Poliția asigură trimestrial elaborarea Notelor informative privind starea infracționalității ce

1	2	3	4	5	6
familie și violență sexuală	Inspectoratului General al Poliției și a Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești	autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)		<p>General al Poliției); Ministerul Justiției (Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești)</p> <p><i>Parteneri:</i> Procuratura Generală; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; organizațiile necomerciale</p>	<p>atentează la viața și sănătatea persoanei și celor comise în sfera relațiilor familiale pe pagina oficială a instituției.</p> <p>Raportul privind activitatea Poliției pentru 6 luni ale anului 2022 – urmează a fi plasată pe pagina oficială a Poliției după generalizarea informației.</p> <p>-----</p> <p><u>Procuratura Generală.</u> În perioada de raport, procurorii au condus urmărirea penală în 426 cauze penale de violență în familie, dintre care 10 cauze penale - în baza prevederilor art.201¹ alin.(4) Cod penal - violență în familie cu cauzarea vătămării grave a integrității corporale sau a sănătății soldată cu decesul victimei, precum și în 2 cauze penale - în baza art.145 alin.(2) lit.e¹) Cod Penal al RM - omorul intenționat asupra unui membru de familie.</p> <p>În 273 cauze penale procurorii au finalizat cercetările cu întocmirea rechizitoriului pe fapte de violență în familie, cu remiterea lor în instanța de judecată pentru examinare.</p> <p>Instanțele de judecată au pronunțat 252 sentințe de condamnare pe infracțiuni de violență în familie, prin care au fost aplicate următoarele categorii de pedepse:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pedeapsa închisorii - în 46 cauze penale; - pedeapsa închisorii cu suspendarea condiționată a executării pedepsei penale (art.90 CP) - în 29 cauze penale. <p>Sentințe de achitare pe fapte de violență în familie nu au fost pronunțate.</p> <p>Subsecvent, ține de menționat că 14 persoane condamnate penal pentru infracțiuni de violență în familie, au fost obligate de către instanța de judecată să participe la programe probaționale, programe speciale de tratament și consiliere în</p>

1	2	3	4	5	6	
					vederea reducerii comportamentului violent. în același timp, în 32 cauze penale victime/părți vătămate vizează copiii. Pe faptul neexecutării măsurilor din ordonanța de protecție a victimei violenței în familie în baza prevederilor art. 320 ¹ Cod penal, procurorii au condus urmărirea penală în 196 cauze penale.	
3.2.2. Aplicarea mecanismului de referire și coordonare a cazului în privința persoanelor condamnate pentru acte de violență în cazul pedepsei neprivative de libertate sau în privința cărora au fost emise ordonanțe de protecție	Număr de persoane referite (20% dintre persoanele condamnate); număr de agresori familiari aflați sub monitorizare electronică (70% din numărul ordonanțelor de protecție emise); număr de persoane consiliate (25% dintre persoanele condamnate)	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)		Decembrie 2021; iunie 2022	Ministerul Justiției (Inspectoratul Național de Probațiune) <i>Parteneri:</i> Ministerul Muncii și Protecției Sociale; autoritățile administrației publice locale; organizațiile necomerciale; centrele pentru consilierea agresorilor familiari	Realizată. În scopul reabilitării persoanelor condamnate pentru acte de violență în familie, Inspectoratul Național de Probațiune, în perioada primului semestru al anului curent a referit 39 de persoane către instituțiile specializate din comunitate. Numarul de agresori familiari aflați sub monitorizare electronică– 394, dintre care 380 – bărbați și 14 – femei. De asemenea, pe parcursul perioadei raportate au fost consiliate 256 persoane ce au comis acte de violență domestică.
3.2.3. Perfecționarea programelor probaționale orientate spre schimbarea comportamentului agresiv și prevenirea violenței în rândul persoanelor condamnate pentru acte de violență	Două programe desfășurate cu agresorii familiari; număr de persoane implicate în programe (20% dintre persoanele condamnate)	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)		Decembrie 2021	Ministerul Justiției (Inspectoratul Național de Probațiune) <i>Parteneri:</i> Organizațiile necomerciale	Realizată În scopul reabilitării persoanelor condamnate pentru acte de violență în familie, în perioada ianuarie-iulie 2022 de către Inspectoratul Național de Probațiune au fost derulate două programe probaționale ce răspund nevoii criminogene de manifestare a violenței domestice: 1. <i>Program probațional de diminuarea agresivității</i> , implicați 14 persoane; 2. <i>Programul de asistență și consiliere a agresorilor familiari</i> , implicate 49 persoane. ----- Începând cu anul 2020 în instituțiile

1	2	3	4	5	6
					<p>penitenciare din țară a fost elaborat și pilotat Programul de intervenție psiho-socială asupra deținuților ce au săvârșit infracțiuni cu violență în familie, cu ulterioara aprobare a acestuia prin Ordinul ANP nr.202 din 09.04.2021. Programul respectiv este orientat spre responsabilizarea și schimbarea comportamentului violent al agresorilor familiari, iar grupul țintă îl reprezintă persoanele (cu vârste de peste 18 ani) condamnate definitiv pentru infracțiuni cu violență în familie și persoanele condamnate la care au fost identificate dificultăți de relaționare cu membrii familiei. Astfel, actualmente acest program este desfășurat în 15 instituții penitenciare (excepție fiind penitenciarul nr.10-Goian și penitenciarul nr.7-Rusca), cu un număr de 24 participanți care s-au întrunit în 18 ședințe.</p> <p>Prin Ordinul ANP nr. 189 din 02.04.2021 a fost aprobat Programul „Relații constructive cu familia și grupul”, care are drept grup-țintă deținuții ce urmează să înregistreze o căsătorie, care au decis să întemeieze o familie sau care deja sunt căsătoriți. Totodată, scopul programului este dezvoltarea abilităților de relaționare pozitivă și eficientă în cadrul grupului, familiei, în relație cu copiii și cei apropiați. Actualmente, programul respectiv se desfășoară în 9 instituții penitenciare, cu un număr total de 78 participanți și 72 ședințe desfășurate.</p>
3.2.4. Informarea victimelor violenței în familie despre eliberarea agresorului din detenție, după expirarea termenului de reținere sau în	Număr de victime ale violenței în familie informate despre eliberarea agresorului din detenție (cel puțin 80% dintre victime informate)	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform		Iunie 2022	<p>Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției); Ministerul</p> <p>Realizată. La 22.06.2022 de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Ministerul Justiției și Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, a fost semnat <i>Ordinul comun</i></p>

1	2	3	4	5	6
cazul în care în privința acestuia s-a refuzat aplicarea/prelungirea arestului preventiv		atribuțiilor funcționale)		Justiției (Administrația Națională a Penitenciarelor) <i>Parteneri:</i> Ministerul Muncii și Protecției Sociale	<i>nr. 48/298/610/162/5 privind aprobarea Instrucțiunii mecanismului de cooperare intersectorială în cazurile de violență în familie, aceasta acțiune fiind inclusă în prezentul ordin și urmează a fi pus în aplicare.</i> Conform pct.33 din Instrucțiunea enunțată, angajații Poliției vor informa victimele violenței în familie despre eliberarea agresorului după expirarea termenului de reținere sau în cazul expirării termenului arestului preventiv. Totodată, în cazul eliberării agresorului din instituțiile penitenciare, administrația penitenciarelor, în baza informațiilor deținute, vor informa victimele violenței în familie despre apropiata eliberare a agresorului din detenție, conform domiciliului acestuia. Adițional, menționăm că ofițerii de urmărire penală au informat 47 victime ale violenței în familie despre eliberarea agresorului din detenție după expirarea termenului de reținere sau în cazul în care în privința acestuia s-a refuzat aplicarea/prelungirea arestului preventiv.
3.2.5. Modificarea Hotărârii Guvernului nr. 496/2014 privind aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a Centrului de Asistență și Consiliere pentru Agresorii Familiali și a standardelor minime de calitate	Hotărâre de Guvern aprobată	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)	Iunie 2022	Ministerul Muncii și Protecției Sociale <i>Parteneri:</i> Organizațiile necomerciale	<u>Realizată.</u> Proiectul vizat a fost remis Guvernului spre examinare și aprobare prin scrisoarea nr.08/2525 din 08.08.2022.
Obiectivul specific 3.3. Asigurarea măsurilor eficiente de asistență și acces la justiție pentru victimele violenței în familie, inclusiv pentru victimele violenței sexuale					
3.3.1. Aprobarea Regulamentului de	Regulament aprobat prin hotărâre de	În limitele bugetelor	2021 – 91,0 (Asociația	Iunie 2022	Ministerul Sănătății; <u>Realizată.</u>

1	2	3		4	5	6
apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale (aprobat prin Ordin al Ministerului Sănătății nr. 199/2003) prin hotărâre de Guvern	Guvern	aprobat ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)	Obștească „Centrul de Drept al Femeilor”; Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare)		Centrul de Medicină Legală <i>Parteneri:</i> Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne; organizațiile internaționale; organizațiile necomerciale	Ministerul Sănătății a actualizat Regulamentul de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale (aprobat prin Ordin al Ministerului Sănătății nr. 199/2003) și prin scrisoarea nr. 08/2388 din 04.07.22 a remis proiectul documentului spre examinare Ministerului Justiției și Ministerului Afacerilor Interne. De menționat, că prevederile proiectului Regulamentului în redacție nouă au fost discutate și aprobate în cadrul unui grup de lucru creat de Centrul de Drept al Femeilor cu reprezentanți din partea autorităților publice centrale de specialitate și societatea civilă relevante în cadrul proiectului „Consolidarea eficienței și accesului la justiție în Moldova”, implementat de PNUD Moldova și susținut financiar de către Guvernul Suediei.
3.3.2. Ajustarea cadrului legislativ în vederea asigurării accesului victimelor violenței în familie la justiție	Proiect de lege aprobat	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)	2021 – 50,0 (Asociația Obștească „Centrul de Drept al Femeilor”; Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor)	Iunie 2022	Ministerul Justiției <i>Parteneri:</i> Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Afacerilor Interne; Procuratura Generală; organizațiile necomerciale	Realizată. Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie) a fost aprobat în ședința Guvernului din 21 iulie 2022 și a fost remis Parlamentului spre examinare și adoptare.
3.3.3. Ajustarea cadrului legislativ în vederea asigurării accesului victimelor violenței sexuale la justiție	Proiect de lege aprobat	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)		Februarie 2022	Ministerul Justiției <i>Parteneri:</i> Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul	

1	2	3	4	5	6
					Afacerilor Interne; organizațiile necomerciale
3.3.4. Instruirea polițiștilor, procurorilor, judecătorilor în domeniul investigării și examinării infracțiunilor privind violența în familie	Număr de polițiști instruiți (cel puțin 100 de polițiști instruiți); număr de procurori instruiți (cel puțin 60 de procurori instruiți); număr de judecători instruiți (cel puțin 60 de judecători instruiți)	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)	Decembrie 2021; iunie 2022	Ministerul Afacerilor Interne (Centrul integrat de pregătire pentru aplicarea legii); Institutul Național al Justiției <i>Parteneri:</i> Procuratura Generală; organizațiile necomerciale; organizațiile internaționale	Realizată. În perioada de referință, Institutul Național al Justiției (INJ) a realizat următoarele activități de formare în domeniu: 1) Cursul de instruire „ <i>Modalități de lucru cu agresorii familiari și tehnici de prevenire a violenței față de femei și violenței domestice</i> ”; 31 ianuarie 2022 (persoane instruite: 25 consilieri de probațiune.); 2) Seminarul „ <i>Particularitățile examinării cauzelor cu privire la aplicarea măsurilor de protecție pentru victimele violenței în familie/violenței față de copii</i> ”; 2 februarie 2022 (persoane instruite: 28 avocați care sigură asistență juridică garantată de stat.); 3) Seminarul „ <i>Particularitățile examinării cauzelor cu privire la violența în familie/violența față de copii</i> ”; 3-4 februarie 2022 (persoane instruite: 25 asistenți judiciari; 20 grefieri; 17 consultanți ai procurorilor; 13 specialiști.); 4) Curs de instruire „ <i>Investigarea și examinarea infracțiunilor privind violența în familie</i> ”; 24-25 februarie 2022 (persoane instruite: 11 judecători și 26 procurori); 5) Seminarul „ <i>Accesul la justiție a femeilor – particularitățile aplicabilității prevederilor Convenției de la Istanbul</i> ”; 11 februarie, 4 martie 2022 (persoane instruite: 9 judecători; 14 procurori; 17 asistenți judiciari; 11 grefieri; 16 consultanți ai procurorilor; 9 specialiști). De asemenea, remarcăm faptul că, pe dimensiunea de instruire inițială în semestrul I, 2022 au fost instruiți pe domeniul de referință 35

1	2	3	4	5	6
					<p>audienți, dintre care 15 candidați la funcții de judecător și 20 candidați la funcții de procuror.</p> <p>-----</p> <p>În vederea realizării acțiunii au fost întreprinse următoarele măsuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> - în perioada 24-25.02.2022, cu suportul Institutului Național al Justiției, a fost desfășurat seminarul on-line pe subiectul „Investigarea și examinarea infracțiunilor privind violența în familie”, fiind instruiți 29 de procurori; - în perioada mai-iunie 2022, cu suportul proiectului PNUD și în comun cu Centrul de drept al femeilor, a fost desfășurat seminarul cu tematica combaterii violenței în familie, fiind instruiți 14 procurori; - la 24.06.2022, cu suportul Centrului de Drept al Femeilor a fost organizat „Atelierul de lucru privind elaborarea și promovarea unui model de intervenție în cazurile de violență”, în cadrul căruia au participat 5 procurori; - la 03-04.02.2022, cu suportul Institutului Național al Justiției a fost desfășurat cursul de instruire on-line cu subiectul „Particularitățile examinării cauzelor cu privire la violența în familie/ violențe față de copii”, fiind instruiți 20 de consultanți ai procurorilor.
<p>3.3.5. Instruirea polițiștilor, procurorilor, judecătorilor în domeniul investigării și examinării infracțiunilor privind viața sexuală</p>	<p>Număr de polițiști instruiți (cel puțin 100 de polițiști instruiți); număr de procurori instruiți (cel puțin 60 de procurori instruiți); număr de judecători instruiți (cel puțin 60 de judecători instruiți)</p>	<p>În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)</p>		<p>Decembrie 2021; iunie 2022</p>	<p>Realizată.</p> <p>În contextul acțiunii vizate menționăm următoarele instruirii în platforma INJ:</p> <p>1) Cursul de instruire „<i>Metodici și tactici de investigare și examinare a cauzelor privind infracțiunile cu caracter sexual comise prin intermediul tehnologiilor informaționale. Aspecte privind abuzul online al minorilor</i>” realizat la data de 10 februarie 2022 (persoane instruite: 18 asistenți judiciari, 7 grefieri, 21 consultanți ai procurorilor și 14 specialiști);</p>

1	2	3	4	5	6
				organizațiile necomerciale; organizațiile internaționale	<p>2) Seminarul „<i>Investigarea infracțiunilor cu caracter sexual săvârșite de minori și împotriva minorilor</i>”; 2 martie 2022 (persoane instruite :7 judecători și 26 procurori);</p> <p>3) Seminarul „<i>Particularitățile investigării și judecării infracțiunilor cu caracter sexual</i>”; 3 martie 2022 (persoane instruite: 2 judecători și 26 procurori);</p> <p>4) Seminarul „<i>Particularitățile investigării și judecării infracțiunilor cu caracter sexual</i> ”; 24 martie 2022 (persoane instruite: 6 judecători și 34 procurori);</p> <p>5) Școala de primăvară „<i>Metodici și tactici de investigare și examinare a cauzelor privind infracțiunile cu caracter sexual comise prin intermediul tehnologiilor informaționale. Aspecte privind abuzul online al minorilor</i>”; 22-23 martie 2022 (persoane instruite: 8 judecători și 14 procurori);</p> <p>6) Seminarul „<i>Investigarea și judecarea infracțiunilor privind viața sexuală</i>”; 7 aprilie 2022 (persoane instruite: 17 asistenți judiciari; 14 grefieri; 16 consultanți ai procurorilor; 9 specialiști);</p> <p>7) Seminarul „<i>Aspecte psiho-fiziologice ale minorilor implicați în infracțiuni cu caracter sexual</i>”; 3 mai 2022 (persoane instruite: 19 asistenți judiciari; 16 grafieri; 12 consultanți ai procurorilor; 28 specialiști și 1 șef secretariat).</p> <p>-----</p> <p>Cu referire la domeniul investigării și examinării infracțiunilor privind viața sexuală au fost realizate următoarele instruirii:</p> <p>- seminarul on-line ”Investigarea infracțiunilor cu caracter sexual săvârșite de minori și împotriva minorilor” din 02.03.2022, în cadrul căruia au fost instruiți 30 de procurori;</p>

1	2	3	4	5	6	
					<ul style="list-style-type: none"> - seminarul on-line ”Aspecte psiho-fiziologice ale minorilor implicați în infracțiunile cu caracter sexual” din 03.03.2022, la care au fost instruiți 30 de procurori; - seminarul ”Metodici și tactici de investigare și examinare a cauzelor privind infracțiunile cu caracter sexual comise prin intermediul tehnologiilor informaționale. Aspecte privind abuzul online al minorilor” din 22-23.03.2022, la care au fost instruiți 16 procurori; - seminarul-on line ”Particularitățile investigării și judecării infracțiunilor cu caracter sexual” din 24.03.3022, la care au fost instruiți 30 de procurori; -seminarul on-line ”Metodici și tactici de investigare și examinare a cauzelor privind infracțiunile cu caracter sexual comise prin intermediul tehnologiilor informaționale. Aspecte privind abuzul on line al minorilor” din 10.02.2022, la care au fost instruiți 30 de consultanți ai procurorilor; - seminarul on-line ”Investigarea și judecarea infracțiunilor privind viața sexuală” din 07.04.2022, la care au participat 21 de consultanți ai procurorilor; - seminarul on-line: „Aspecte psiho-fiziologice ale minorilor implicați în infracțiuni cu caracter sexual” din 03.05.2022, la care au fost instruiți 16 consultanți ai procurorilor. 	
Obiectivul specific 3.4. Reducerea stereotipurilor în mediul specialiștilor implicați în activitatea de combatere a violenței față de femei și a violenței în familie						
3.4.1. Realizarea instruirilor anuale a judecătorilor și procurorilor pentru combaterea discriminării față de femei și victimele	Număr de judecători și procurori instruiți; număr de instruiți realizate (cel puțin o activitate realizată)	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform		Iunie 2022	Institutul Național al Justiției <i>Parteneri:</i> Consiliul Superior al	Realizată. În perioada I semestru al anului 2022, la seminarul „Nediscriminare și egalitate” (27 aprilie) au fost intruite 23 persoane, dintre care: 18 judecători și 5 procurori.

1	2	3	4	5	6	
violenței în familie, cu accent pe jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, prevederile Convenției Organizației Națiunilor Unite privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor și recomandările structurilor Organizației Națiunilor Unite		atribuțiilor funcționale)			Magistraturii; Consiliul Superior al Procurorilor; organizațiile necomerciale; organizațiile internaționale	
Obiectivul general 4.						
DEZVOLTAREA POLITICILOR INTEGRATE ÎN DOMENIUL PREVENIRII ȘI COMBATERII VIOLENȚEI FAȚĂ DE FEMEI ȘI A VIOLENȚEI ÎN FAMILIE, BAZATE PE COOPERARE MULTISECTORIALĂ ȘI COLECTAREA DATELOR						
Obiectivul specific 4.1. Integrarea domeniului prevenirii și combaterii violenței față de femei și a violenței în familie în politicile sectoriale și alocarea resurselor financiare corespunzătoare implementării măsurilor aferente						
4.1.1. Organizarea instruirilor sistematice a personalului sistemului administrației penitenciarelor privind drepturile femeilor și egalitatea de gen	Număr de instruiți desfășurate (cel puțin o activitate realizată); număr de funcționari instruiți	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)	2021 – 33,0 (Asociația Obștească „Centrul de Drept al Femeilor”); pe parcursul a 6 luni ale anului 2022 – 33,0 (Asociația Obștească „Centrul de Drept al Femeilor”)	Decembrie 2021; iunie 2022	Ministerul Justiției (Administrația Națională a Penitenciarelor) <i>Parteneri:</i> Organizațiile necomerciale	<u>Realizată.</u> Pe parcursul semestrului I al anului 2022, au fost organizate 5 ședințe de lucru cu reprezentanții UN Women Moldova și Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii RCTV “Memoria”.
4.1.2. Elaborarea și punerea în aplicare a regulamentului cu privire la procedura de prevenire, identificare, înregistrare, raportare și investigare a	Regulament aprobat și implementat	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform		Martie 2022	Ministerul Justiției (Administrația Națională a Penitenciarelor) <i>Parteneri:</i>	<u>Realizată parțial.</u> Proiectul de regulament cu privire la procedura de prevenire, identificare, înregistrare, raportare și investigare a cazurilor de hărțuire sexuală se află la etapa de definitivare.

1	2	3		4	5	6
cazurilor de hărțuire sexuală în cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor		atribuțiilor funcționale)			Organizațiile necomerciale	
4.1.3. Integrarea domeniului prevenirii și combaterii violenței în familie în planurile instituționale anuale ale instituțiilor de resort	Număr de planuri instituționale anuale ale autorităților publice centrale, care includ domeniul de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)		Iunie 2022	Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Justiției; Ministerul Sănătății; Ministerul Educației și Cercetării <i>Parteneri:</i> Organizațiile necomerciale	Realizată Ministerul Muncii și Protecției Sociale a planificat mai multe activități în cadrul planului instituțional pentru anul 2022, reieșind din calitatea de coordonator național în domeniu. În Planul anual de activitate al Inspectoratului General al Poliției pentru anul 2021, aprobat prin Ordinul IGP nr.72 din 18.02.2022 sunt incluse acțiuni care derivă din HG nr.281 din 03.04.2018, cu privire la aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pe anii 2018-2023 și a Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea acesteia. Prin ordinul nr.12 din 09.02.2022 a Rectorului Academiei a fost pus în aplicare Planul de activitate al Academiei ”Ștefan cel Mare” a MAI pentru anul 2022, care conține acțiuni și subacțiuni cu referire la prevenirea și combaterea violenței în familie. Ministerul Educației și Cercetării anual (în luna noiembrie) transmite scrisori de recomandare instituțiilor din subordine cu mențiunea elaborării planurilor instituționale și includerii acțiunilor de prevenire și combaterea a violenței față de femei și violenței în familie.
Obiectivul specific 4.2. Fortificarea răspunsului național și a cooperării intersectoriale în cazurile de violență în familie						
4.2.1. Promovarea mecanismului de cooperare intersectorială privind intervenția în cazurile de violență în familie	Cadru normativ pentru asigurarea abordării multidisciplinare de prevenire și combatere a violenței	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	2021 – 282,6 (Entitatea Națiunilor Unite pentru	Martie 2022	Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Educației și	Realizată. La data de 22.06.2022 de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Ministerul Justiției și Consiliul Național pentru

1	2	3		4	5	6
	față de femei și a violenței în familie aprobat	(conform atribuțiilor funcționale)	Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor; Asociația Obștească „Centrul de Drept al Femeilor”)		Cercetării; Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției); Ministerul Justiției (Inspectoratul Național de Probațiune) <i>Parteneri:</i> Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat; organizațiile necomerciale	Asistență Juridică Garantată de Stat, a fost semnat <i>Ordinul comun nr. 48/298/610/162/5 cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind mecanismul de cooperare intersectorială în cazurile de violență în familie.</i>
4.2.2. Asigurarea funcționalității Consiliului coordonator interministerial în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie (conform Hotărârii Guvernului nr. 72/2012)	Număr de ședințe ale Consiliului desfășurate (cel puțin patru ședințe)	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)		Decembrie 2021; iunie 2022	Ministerul Muncii și Protecției Sociale <i>Parteneri:</i> Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Justiției; organizațiile necomerciale; organizațiile internaționale	<u>Realizată.</u> Consiliul coordonator interministerial în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie s-a întrunit în 3 ședințe pe parcursul perioadei de raportare (16 martie, 15 iunie, 29 iulie). În cadrul ședințelor au fost abordate subiecte importante din domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, în vederea unei coordonări eficiente a activităților autorităților cu competențe în domeniul vizat, totodată fiind identificate priorități și lacune în domeniu. Printre subiectele discutate în cadrul ședințelor menționăm: -Prezentarea studiului de analiza a cazurilor de femucid, -Importanța Monitorizării Electronice a agresorilor familiali,

1	2	3	4	5	6
					<p>-Agenda post-ratificare a Convenției de la Istanbul, -Prezentarea activității Grupului GBV din cadrul ONU, gestionată de UNFPA și UNHCR, privind acțiunile de răspuns la criza refugiaților, -Lacunele în actele normative care duc la inaplicabilitatea legislației în domeniu, -Prezentarea și discutarea modificărilor propuse la Regulamentul nr.199 din 27.06.2003 de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale, -Prezentarea succintă a raportului național privind implementarea Convenției de la Istanbul.</p>
<p align="center">Obiectivul specific 4.3. Consolidarea capacităților de intervenție multidisciplinară a specialiștilor în cazurile de violență față de femei și violență în familie</p>					
<p>4.3.1. Instruirea membrilor echipelor multidisciplinare și a grupurilor mixte de specialiști privind aplicarea mecanismului intersectorial de intervenție în cazurile de violență în familie</p>	<p>Număr de specialiști instruiți (cel puțin 60 de specialiști instruiți)</p>	<p>În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)</p>	<p>2021 – 1 800,0 (Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor)</p>	<p>Iunie 2022</p>	<p>Realizată. În cadrul Proiectului EVA „Promovarea egalității de gen în raioanele Cahul și Ungheni”, implementat de UN Women Moldova, în parteneriat cu UNICEF și finanțat de Uniunea Europeană: - 13 echipe multidisciplinare (EMD) din 13 localități din raioanele Cahul și Ungheni sunt capabile să ofere servicii esențiale și coordonate îmbunătățite în domeniul eliminării violenței în bază de gen, axate pe nevoile supraviețuitoarelor violenței; - peste 80 de reprezentanți/te ai organelor de drept și personal medical, psihologi și asistenți sociali au devenit mai pregătiți /te în domeniul eliminării violenței în bază de gen, au beneficiat de ateliere de instruire în cadrul cărora au obținut noi cunoștințe și abilități pentru un răspuns mai bun la cazurile de violență, cu accent pe abordarea orientată spre traumă și coordonarea eforturilor tuturor specialiștilor implicați în răspunsul la cazurile de violență în familie/în bază de gen. Activitățile au fost realizate în</p>

1	2	3	4	5	6
					<p>cadrul proiectului UN Women în parteneriat cu RTCV Memoria „Un răspuns mai ferm al echipelor multidisciplinare din raioanele Cahul și Ungheni.</p> <p>-----</p> <p>În perioada semestrului I anul 2022, au fost instruiți 125 angajați ai Poliției, după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> - în perioada 21-25.02.2022 a fost desfășurat cursul de formare continuă cu tematica „Violența în familie”, organizat de către Direcția „CIPAL” a Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne, la care au participat 20 de angajați (bărbați-16, femei 4); - în perioada 07-08.04.2022 și 11-12.04.2022 a fost desfășurat cursul de instruire (online) în domeniul prevenirii perpetuării fenomenului violenței domestice, organizat de către Direcția de Asistență Socială și Medicală din Cluj-Napoca, România, la care au participat 3 angajați (bărbați-2, femei-1); - în perioada 12-13.05.2022 a fost desfășurată sesiunea de instruire cu genericul „Asigurarea unui răspuns coordonat al sistemului de justiție penală pentru o mai bună soluționare a cazurilor de violență în familie”, organizat de către A.O. „Centrul de Drept al Femeilor”, la care au participat 14 angajați (bărbați-11, femei 3); - în perioada 17-18.05.2022; 26-27.05.2022 a fost organizat atelierul de instruire cu genericul „Prevenirea fenomenului violenței în familie, prin abordarea multidisciplinară a cauzelor și subiecților”, desfășurat de către Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria”, la care au participat 11 angajați (bărbați- 9, femei-2); - în perioada 18-19.05.2022 a fost

1	2	3	4	5	6
					<p>desfășurat cursul de instruire online cu genericul „Aspectele psiho-sociale și legale privind prevenirea și combaterea fenomenului de violență în familie”, organizat de către Asociația Obștească „Artemida”, la care au participat 20 angajați (bărbați -18, femei- 2);</p> <p>- în perioadele 06-07.06.2022 și 09-10.06.2022 au fost instruiți 28 salariați ai Poliției (femei-12, bărbați-16) privind asigurarea unui răspuns coordonat al sistemului de justiție penală pentru o mai bună soluționare a cazurilor de violență în familie;</p> <p>- în perioada 16-17.06.2022 au fost instruiți 17 angajați ai Poliției (femei-7, bărbați-10) privind asigurarea unui răspuns coordonat al sistemului de justiție penală pentru o mai bună soluționare a cazurilor de violență în familie;</p> <p>- la 24.06.2022 au fost instruiți 12 salariați ai Poliției cu funcție de conducere (5 femei, 7 bărbați) privind ”Dezvoltarea și promovarea unui model de răspuns coordonat al sistemului de justiție penală pentru o mai bună soluționare a cazurilor de violență în familie”.</p>
Obiectivul specific 4.4. Consolidarea sistemelor de colectare, analiză și diseminare a datelor statistice sectoriale și asigurarea monitorizării regulate a dinamicii fenomenului violenței față de femei și al violenței în familie					
4.4.1. Ajustarea și testarea metodologiei de colectare a datelor Studiului „Violența față de femei și violența în familie”	Metodologie ajustată și testată	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)	77,7 (Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor)	Iunie 2022	<p>Biroul Național de Statistică</p> <p><i>Parteneri:</i> Ministerul Muncii și Protecției Sociale; organizațiile necomerciale; organizațiile internaționale</p> <p>Parțial realizată.</p> <p>În baza cartografierii indicatorilor recomandați de organizațiile internaționale (inclusiv Eurostat, WHO, UNECE, UN Women, UNSD, UNFPA; EIGE) și a necesităților de monitorizare și evaluare a cadrului național de politici, a fost revizuit chestionarul de colectare a datelor în cadrul cercetării statistice „Violența față de femei și violența în familie”.</p> <p>În cadrul revizuirii, chestionarul a fost completat cu opțiuni de răspuns adiționale pentru a permite colectarea de date pe dezagregări adiționale</p>

1	2	3	4	5	6	
					(precum dizabilitatea), care sunt solicitate în contextul Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă și a indicatorilor de monitorizarea a acestora. Testarea chestionarului va fi posibilă odată cu suplینirea cu personal a subdiviziunii responsabile de acest domeniu statistic și după agrearea cu UN Women asupra asistenței tehnice necesare.	
4.4.2. Elaborarea anuală a raportului cu privire la violența în familie și violența față de femei (conform Legii nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie)	Raport anual elaborat	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)		Martie 2022	Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției); Ministerul Justiției; Ministerul Educației și Cercetării <i>Parteneri:</i> Procuratura Generală; organizațiile necomerciale; organizațiile internaționale	Realizată. Ministerul Muncii și Protecției Sociale a elaborat raportul pentru anul 2021 cu privire la violența în familie și violența față de femei (conform Legii nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie), fiind remis Guvernului prin demersul nr. 08/1137 din 04.04.2022.
4.4.3. Colectarea anuală a datelor statistice administrative în sectorul medical privind cazurile de violență în familie	Date statistice colectate și prezentate anual	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)	2021 – 21,0 (Asociația Obștească „Centrul de Drept al Femeilor”; Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și	Iunie 2022	Ministerul Sănătății <i>Parteneri:</i> Organizațiile necomerciale	Realizată parțial. Atribuțiile instituțiilor medico-sanitare de toate tipurile și nivelurile, indiferent de apartenență și forma juridică de organizare, în procesul identificării, evaluării, documentării și asistenței acordate victimelor/supraviețuitoarelor violenței în familie, sunt reglementate în Instrucțiunea privind intervenția instituțiilor medico-sanitare în cazurile de violență în familie, aprobată prin Ordinul nr. 1167/2019.

1	2	3	4	5	6
		Abilitarea Femeilor)			<p>Înregistrarea și raportarea cazurilor de violență în familie este asigurată de instituția medicală care a identificat cazul, cu înscrierea fiecărui caz în Registrul-model de evidență a cazurilor de violență în familie și raportarea anuală a cazurilor autorității publice centrale abilitate, în modul stabilit.</p> <p>Ministerul Sănătății a inițiat elaborarea proiectului Registrului privind identificarea, înregistrarea și asistența medicală cazurilor de violență în familie în instituțiile medico-sanitare și Raportului statistic privind identificarea, înregistrarea și asistența medicală cazurilor de violență în familie în instituțiile medico-sanitare, care va permite colectarea, raportare și generalizarea datelor respective în sistemul sănătății.</p>
Obiectivul specific 4.5. Instituirea unui mecanism eficient de monitorizare a implementării politicilor și legislației naționale în domeniul prevenirii și combaterii violenței față de femei și a violenței în familie					
4.5.1. Încheierea memorandumurilor de colaborare dintre organizațiile societății civile și structurile abilitate de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie în procesul de acordare a serviciilor de protecție/ asistență, precum și de monitorizare a răspunsului statului la cazurile de violență în familie	Număr de memorandumuri încheiate pentru unitatea administrativ-teritorială	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)	Iunie 2022	Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției); Ministerul Justiției (Inspectoratul Național de Probațiune)	<p>Realizată.</p> <p>La începutul anului 2022 a fost încheiat și lansat proiectul „Consolidarea acțiunii de gen în raioanele Cahul și Ungheni susținut de UN Women” implementat de A.O ”Artemida” din Drochia, pentru dezvoltarea serviciului de asistență și consiliere pentru victimele violenței în bază de gen și violenței în familie (asistență victimelor violenței) în raioanele Cahul și Ungheni.</p> <p>În cadrul lansării proiectului, A.O. „Artemida” a semnat două acorduri de sub-parteneriate cu două ONG-uri locale (A.O. „Clubul Vreau Să Știu” din Cahul și A.O. de Educație Civică „Viitorul Începe Azi” din Ungheni), pentru a dezvolta un sistem de intervenții specializat în domeniul prevenirii și combaterii violenței pe bază de gen și violenței</p>

1	2	3	4	5	6
				<p>publice locale; organizațiile necomerciale</p>	<p>în familie în raioanele Cahul și Ungheni, iar autoritățile locale vor fi consultate și implicate în proces. De asemenea, în cadrul proiectului, vor fi consolidate capacitățile și abilitățile echipelor celor 2 organizații prin formarea de competențe și abilități specifice de lucru cu victimele violenței în bază de gen și violenței în familie.</p> <p>-----</p> <p>La 15.12.2021, prin Ordinul comun nr.17/1173/528/1652 semnat între MMPS, MS, MAI și MEC a fost aprobat Ghidul de aplicare practică a mecanismului de cooperare intersectorială prevăzut în HG nr.270/2014 „Cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului”.</p> <p>-----</p> <p>În perioada raportată, la 26 aprilie 2021, au fost stabilite noile priorități de cooperare dintre <u>Inspectoratul Național de Probațiune</u> și Centrul Național de Formare, Asistență, Consiliere și Educație din Moldova "CNFACEM" și Centrul de asistență și protecție a victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane al Ministerului Justiției, în scopul încheierii unui memorandum trilateral ce ar permite intervenția calitativă în actele de violență domestică.</p> <p>-----</p> <p>Pe perioada primului semestru al anului 2022 de către Academia ”Ștefan cel Mare” a MAI au fost realizate următoarele activități:</p> <p>1) la 16 februarie 2022 a fost semnat Acordul de colaborare cu Asociația Obștească ” Centrul</p>

1	2	3	4	5	6
					<p>national de prevenire a abuzului față de copii”;</p> <p>2) la 30 martie 2022 a fost semnat Acordul de colaborare cu Asociația Obștească ”Asociația Femeilor de Carieră Juridică”;</p> <p>3) la 12 mai 2022 a fost semnat Acordul de colaborare cu Asociația Obștească ”Clubul politic al femeilor 50/50”.</p> <p>-----</p> <p>La data de 20.05.2022 a fost semnat un accord de colaborare dintre Centrul de Medicină Legală și Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii (CNPAC).</p>
<p>4.5.2. Elaborarea și aprobarea mecanismului intersectorial de monitorizare și analiză a cazurilor penale referitoare la violența în familie, soldate cu deces sau vătămare gravă a integrității corporale a victimelor</p>	<p>Regulament privind organizarea și funcționarea Comisiei de monitorizare și analiză a cazurilor de violență în familie, soldate cu deces sau vătămare gravă a integrității corporale a victimelor aprobat</p>	<p>În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)</p>		<p>Decembrie 2021</p> <p>Ministerul Afacerilor Interne</p> <p><i>Parteneri:</i> Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Procuratura Generală; organizațiile necomerciale</p>	<p>Realizată.</p> <p>La 28.02.2022 a fost aprobat Ordinul comun nr. 89/22/172/56/20/121 (MAI, MMPS, MS, MJ, PG, MEC) cu privire la instituirea mecanismului interministerial de monitorizare și analiză a cazurilor de violență în familie, soldate cu deces sau cu vătămare gravă a integrității corporale a victimelor⁵ (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 80-87, art. 318), prin care a fost aprobat Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei de monitorizare și analiză a cazurilor de violență în familie soldate cu deces sau cu vătămare gravă a integrității corporale a victimelor.</p> <p>-----</p> <p>Prin Dispoziția Procurorului General interimar nr. 23/8/1 din 22.03.2022, în temeiul Ordinului comun al Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Ministerului Sănătății, Ministerului Justiției, Procuraturii Generale și a Ministerului Educației și Cercetării nr. 89/22/172/55/20/121 din 28.02.2022, un procuror a fost desemnat în</p>

⁵ [89-22-172-56-20-121 28.02.2022.pdf \(gov.md\)](#)

1	2	3	4	5	6
					calitate de membru al Comisiei de monitorizare și analiză a cazurilor de violență în familie, soldate cu deces sau cu vătămare gravă a integrității corporale a victimelor.
4.5.3. Funcționarea Comisiei de monitorizare și analiză a cazurilor de violență în familie, soldate cu deces sau vătămare gravă a integrității corporale a victimelor	Număr de ședințe desfășurate; rapoarte elaborate, după caz, publicate; număr de recomandări oferite autorităților publice	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)	Iunie 2022	Ministerul Afacerilor Interne <i>Parteneri:</i> Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Sănătății; organizațiile necomerciale	Realizată. La 23.03.2022, prin <i>ordinul MAI nr.120</i> a fost aprobată <i>componenta nominală</i> a <i>Comisiei de monitorizare și analiză a cazurilor de violență în familie soldate cu deces sau cu vătămare gravă a integrității corporale a victimelor</i> . Membrii comisiei fiind reprezentanți din cadrul autorităților cu competență în domeniu și ONG de profil. Pe parcursul perioadei de raportare, în cadrul MAI au avut loc 2 ședințe ale Comisiei de monitorizare și analiză a cazurilor de violență în familie soldate cu deces sau cu vătămare gravă a integrității corporale a victimelor (21 aprilie și 26 iulie 2022).

Totodată remarcăm că additional la activitățile incluse în planul de acțiuni prevăzut pe perioada ianuarie-iunie 2022 pentru implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și violenței în familie pe anii 2018-2023 au fost realizate și alte activități de către partenerii de dezvoltare în colaborare cu societatea civilă, autoritățile publice locale și central, după cum urmează:

I. Oficiul de țară UNWomen, principalele intervenții în 2022 (ianuarie-iunie) în domeniul eliminării violenței în bază de gen:

- Suport în organizarea evenimentului "Dialogul comun – Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie de la ratificare la implementare" de către Parlamentul Republicii Moldova în colaborare cu Coaliția Națională „Viața fără Violență în Familie” și sprijinul financiar al Suediei întru dezvoltarea unei Foi de Parcurș care va servi drept temei pentru implementarea convenției într-un mod coordonat și coerent. Evenimentul a reunit deputate și deputați, reprezentante și reprezentanți ai Guvernului Republicii Moldova, ai partenerilor de dezvoltare și comunității internaționale precum și ai organizațiilor societății civile, subliniind necesitatea unor eforturi comune pentru implementarea Convenției de la Istanbul astfel încât fetele și femeile din Moldova să trăiască o viață fără violență. (Link [poze](#), [video](#))
- Suport în organizarea evenimentului de semnare a Ordinului MMPS/MAI/MS/MJ/CNAJGS cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind mecanismul de cooperare intersectorială în cazurile de violență în familie. Mecanismul de cooperare intersectorială a fost dezvoltat, consultat, revizuit și pilotat în perioada 2018-2022, în cadrul parteneriatului UN Women cu Centrul de Drept al Femeilor, în colaborare cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova și cu sprijinul financiar al Suediei. (Link , [video](#)). [poze](#), [video](#)).
- A fost elaborat **cursul de instruire la distanță "Gestionarea cazurilor de violență în familie"**, în cadrul proiectului „Dezvoltarea cursului e-Learning pentru asistenții sociali cu privire la abordarea cazurilor de violență împotriva fetelor și a femeilor” (septembrie 2021 - aprilie 2022) implementat de către Centrul Național

de Formare, Asistență, Consiliere și Educație din Moldova în parteneriat cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Agenția Națională Asistență Socială cu susținerea UN Women și finanțat de către Suedia. Cursul va fi disponibil pe platforma ANAS.

- 14 profesori (11 femei și 3 bărbați) și-au consolidat cunoștințele despre violența în bază de gen, violența împotriva femeilor și fetelor din Moldova și despre modalitățile prin care tânăra generație poate fi informată pentru prevenirea și combaterea fenomenului. Aceasta a fost realizat prin sesiuni de coaching, training-uri, suport tehnic în 8 instituții educaționale participante în cadrul proiectului „Un viitor mai bun în rândul instituțiilor de învățământ, centrelor și organizațiilor de tineret”, implementat la inițiativa UN Women Moldova, de către Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, cu sprijinul financiar al Suediei. De asemenea, 188 tineri (121 fete, 67 băieți) sunt gata să promoveze importanta relațiilor și atitudinilor sănătoase, astfel să susțină prevenirea violenței împotriva femeilor. Aceasta a fost realizat prin intermediul a 9 întâlniri și activități de pilotare, în 9 instituții educaționale și centre de tineret din cadrul proiectului, din Calarasi, Sipoteni, Cimislia, Ialoveni, Drochia, Orhei, Ungheni, Balti, Chisinau. Proiectul a avut scopul final de a promova egalitatea de gen, de a preveni violența împotriva femeilor și fetelor și de a eradica violența în bază de gen, prin utilizarea tehnologiilor de realitate virtuală și a instrumentului de realitate virtuală dezvoltat de UN Women anterior în baza scenariilor identificate împreună cu tineri și alți parteneri din domeniu.
- 9 instituții educaționale și centre de tineret, inclusiv organizații ai societății civile conduse de tineri din Calarasi, Sipoteni, Cimislia, Ialoveni, Drochia, Orhei, Ungheni, Balti, Chisinau aplică instrumente inovative în vederea promovării subiectelor ce țin de egalitatea de gen și eliminarea violenței în bază de gen cu focusul pe diferențele între Flirt și Hărțuire Sexuală ca rezultat al inițiativei UN Women Moldova „Un viitor mai bun în rândul instituțiilor de învățământ, centrelor și organizațiilor de tineret” implementată de către Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, cu sprijinul financiar al Suediei.
- *Curriculum*-ul disciplinei *"Relații armonioase în familie"* adaptat pentru gimnaziu a fost actualizat în baza feedback-ului colectat de la 10 profesori, în cadrul proiectului „Dezvoltarea, pilotarea și integrarea prevenirii timpurii a violenței în bază de gen și a violenței împotriva femeii în programa școlară”, implementat de Centrul Internațional „La Strada” în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării, cu susținerea UN Women Moldova și cu sprijinul financiar al Suediei. Rezultatele pilotării disciplinei la etapa gimnazială au fost prezentate în cadrul unui eveniment de totalizare la care au participat și cadrele didactice din cele 12 instituții de învățământ din toată țara, în care a fost testat conținutul curriculei pe parcursul anului curent de studii.
- 127 de femei supraviețuitoare ale violenței din 5 raioane (Bălți, Ștefan Vodă, Hîncești, Soroca, Telenești) au cunoștințe și abilități consolidate pentru abilitare economică, ca rezultat a unei serii de ateliere de orientare vocațională și învățare peer-to-peer, organizate de Centrul de Drept al Femeilor, în cadrul acordului de parteneriat cu UN Women, finanțat de Suedia.
- În contextul războiului din Ucraina care a început la 24 februarie 2022, UN Women, alături de alte agenții ONU, sprijină Guvernul Republicii Moldova și organizațiile societății civile în primirea refugiaților din Ucraina, în special în asigurarea că aspectele de gen, precum și vocile femeilor, sunt luate în considerare în răspunsul umanitar. Câteva din intervențiile din suportul umanitar:
 - În parteneriat cu Centrul Internațional „La Strada”, UN Women a lansat la 27 aprilie 2022 o campanie de conștientizare la nivel național în contextul „Denim Day” privind prevenirea violenței sexuale împotriva femeilor, inclusiv a femeilor refugiate.
 - Începând cu 11 mai 2022, UN Women, în parteneriat cu „La Strada”, în strânsă coordonare cu Ministerul Afacerilor Interne și cu sprijinul financiar al Suediei, a aranjat amplasarea a 68 de panouri informative în aer liber în 8 puncte de trecere a frontierei, 112 CAR-uri, 36 centre raionale și 35 de departamente de asistență socială din toată țara pentru a oferi refugiaților, prestatorilor de servicii și publicului larg cele mai importante informații despre serviciile și procedurile de răspuns.
 - Cu ocazia Zilei Mondiale a Refugiatului, mai mult de 200 persoane, inclusiv persoanele refugiate din Ucraina, au vizionat spectacolul Liberă, realizat de Teatrul MADE cu susținerea UN Women și sprijinul financiar al Suediei. Acțiunea se înscrie în eforturile UN Women de susținere și integrare a femeilor care s-au refugiat de război în Republica Moldova.
- **6 organizații ale societății civile din Moldova** (Centrul Internațional „La Strada”, Gender Centru, Femei pentru Femei, Centrul de Drept al Femeilor, Asociația „Motivație”, Asociația „Institutum Virtutes Civilis”), create și conduse de femei și/sau care promovează agenda „Femei, Pace și Securitate”, au primit susținere financiară în valoare totală de aproape 1 mln USD de la Fondul Femeilor pentru Pace și Asistență Umanitară al ONU (WPHF) cu susținerea UN Women Moldova, pentru implementarea proiectelor ce au drept scop oferirea asistenței umanitare urgente femeilor refugiate, de a proteja femeile și fetele de violența în bază de gen și

cea sexuală, de a contribui la sporirea participării și leadership-ului feminin la planificarea și implementarea răspunsului umanitar, precum și de a crea comunități incluzive și reziliente.

Proiectul EVA “Promovarea egalității de gen în raioanele Cahul și Ungheni”, implementat de UN Women Moldova, în parteneriat cu UNICEF și finanțat de Uniunea Europeană: domeniul eliminării violenței în bază de gen, 2022 (ianuarie-iunie)

- Până la sfârșitul anului 2022, în mun. Ungheni va fi înființat **primul serviciu specializat pentru victimele violenței sexuale**. Proiectul va fi realizat cu suportul UN Women în cadrul proiectului EVA, în colaborare cu Consiliul raional Ungheni și Autoritățile Naționale/locale responsabile de răspunsul coordonat la cazurile de violență sexuală. Serviciul specializat va fi creat în cadrul unității de sănătate a raionului Ungheni și va fi dotat cu medici, asistenți și psihologi, ofițeri de poliție. La moment, a fost finalizată etapa de proiectare a serviciului și urmează a fi demarată renovare clădirii unde va fi amplasat serviciul.
- În cadrul parteneriatului UN Women (proiectul EVA) și AO Faclia cu genericul „Abilitarea femeilor pentru o muncă decentă și o viață decentă își desfășoară activitatea **16 cluburi de femei active (7 în Cahul și 9 în Ungheni)** cu un număr total de **224** membre. Membrele clubului au posibilitatea de a beneficia de serviciile unor mentori instruiți în orientare în carieră, angajare și consiliere ocupațională. De asemenea, reprezentanții societății civile, psihologii și asistenți sociali comunitari și-au sporit capacitățile de a lucra cu femeile supraviețuitoare a violenței. Prin urmare, părțile implicate sunt pregătite de a referi cazurile identificate organizațiilor de profil locale, de a dezvolta programe educaționale privind violența domestică și de a efectua o evaluare a riscurilor în comun cu supraviețuitoarele violenței.
- În prima jumătate a anului 2022 a fost realizat un studiu de cercetare cu privire la contextul local și identificarea opțiunilor de integrare socio-economică a femeilor supraviețuitoare ale violenței din **12 localități țintă** din raioanele Ungheni și Cahul.
- **A fost dezvoltat 1 mecanism** local de referire bazat pe parteneriate locale pentru incluziunea socio-economică a femeilor victime și supraviețuitoare ale violenței în familie din raioanele Cahul și Ungheni. Drept rezultat, **15 femei** vor beneficia de asistență sub formă de cursuri de dezvoltare a competențelor profesionale (instruire, stagiu, formare la locul de muncă etc.). Bugetul total pentru cursurile de dezvoltare a competențelor profesionale (instruire, stagii de practică, învățare la locul de muncă și așa mai departe) este de 45.000 de lei.
- **12 femei** supraviețuitoare ale violenței în familie, înregistrate în calitate de beneficiare ale Programului „Abilitarea femeilor pentru Muncă Decentă și Viață Decentă” vor beneficia de suport, prin mini-granturi sub formă de bunuri, echipament tehnic și utilaj în valoare de până la 20 000 lei. Suma totală alocată pentru mini-granturi sub formă de bunuri, echipament tehnic și utilaj este de 240 000 lei.
- La începutul anului 2022 a fost încheiat și lansat proiectul „Consolidarea acțiunii de gen în raioanele Cahul și Ungheni susținut de UN Women” implementat de A.O ”Artemida” din Drochia, pentru dezvoltarea serviciului de asistență și consiliere pentru victimele violenței în bază de gen și violenței în familie (asistență victimelor violenței) în raioanele Cahul și Ungheni.
- În cadrul lansării proiectului, A.O „Artemida” a semnat două acorduri de sub-parteneriate **cu două (2) ONG-uri locale** (AO „Clubul Vreau Să Știu” din Cahul și AO de Educație Civică „Viitorul Începe Azi” din Ungheni), pentru a dezvolta un sistem de intervenții specializat în domeniul prevenirii și combaterii violenței pe bază de gen și violenței în familie în raioanele Cahul și Ungheni, iar autoritățile locale vor fi consultate și implicate în proces. De asemenea, în cadrul proiectului, vor fi consolidate capacitățile și abilitățile echipelor celor 2 organizații prin formarea de competențe și abilități specifice de lucru cu victimele violenței în bază de gen și violenței în familie.
- AO „Clubul Vreau Să Știu” din Cahul și AO de Educație Civică „Viitorul Începe Azi” din mun. Ungheni au încheiat 2 module de instruire despre modalitățile de dezvoltare a serviciilor specializate pentru victimele violenței în bază de gen și violenței în familie în baza modelului de servicii specializate prestate de către Asociația Obștească Artemida din Drochia.
- **8 (opt organizații locale)** și-au consolidat capacitățile și cunoștințele în domeniul egalității de gen și combaterea violenței împotriva femeilor și fetelor prin metode de instruire, mentorat și tutorat comprehensiv și adaptat, în contextual parteneriatului Un Women și Terre de Hommes „Toleranță zero față de violența în familie în regiunile Cahul și Ungheni.
- Organizațiile au testat noi abordări față de schimbarea și provocarea comportamentelor și normelor stereotipe de gen prevalente în comunitățile locale, prin implementarea inițiativelor inovatoare care fortifică drepturile femeilor și abilitarea acestora.

- **8 initiative locale (5 Ungheni și 3 Cahul)** au fost implementate începând cu luna aprilie 2022 în cadrul parteneriatului UN Women și Terre de Hommes. Activitatea inițiativelor locale a fost ajustată în contextual crizei refugiaților, și drept rezultat 5 Initiative locale au create Ludoteca- un spațiu deschis, accesibil, dotat cu tot ce poate însemna joc un loc unde mama și copilul se pot simți în siguranță. Alte 3 inițiative locale sunt în proces de construcție/reabilitare de spații deschise sigure pentru copii și femei din Parlița (Ungheni), municipiul Ungheni și Cornești (Ungheni).
- În rezultatul a 3 luni de activitate, 1455 adulți/adulte (384 femei/64 bărbați) și 984 copii (559 fete/425 băieți) au beneficiat de support în cadrul activităților desfășurate de inițiativele locale. Din acestea- 504 au fost refugiați Ucraineni (105 femei) și 339 copii(202 fete și 197 băieți).
- Implementarea inițiativelor va contribui la transformarea acestor localități în comunitățile campioane de gen și va implica mobilizarea locală și participarea femeilor și bărbaților, permițându-le să susțină în continuare politici și acțiuni incluzive și sensibile la gen la nivel local.

Principalele intervenții UN Women implementate în comun cu alte agenții ONU în 2022 (ianuarie -iunie) în domeniul eliminării violenței în bază de gen:

- Proiectul comun UN Women, UNDP ”Combaterea stigmatizării, discriminării și violenței pentru împuternicirea femeilor cu dizabilități în Moldova” este în derulare. Proiectul are scopul să sprijine prestatorii de servicii și beneficiarii de a identifica factorii inegalității și impactul stigmatizării și discriminării împotriva femeilor și fetelor cu dizabilități, prin contextualizarea și pilotarea în R. Moldova a unui instrument de diagnostic global pentru a informa procesul de luare a deciziilor bazate pe dovezi, precum și prin proiectarea și pilotarea intervențiilor bazate pe perspective comportamentale care urmăresc schimbarea comportamentelor înrădăcinate în stigmatizarea și discriminarea femeilor și fetelor cu dizabilități. (Proiect implementat cu suportul UN Partnership on the Rights of Persons with Disabilities (UNPRPD), prin intermediul UNDP’s Global Programme on Strengthening the Rule of Law and Human Rights for Sustaining Peace and Fostering Development and UN-Women’s Global Portfolio on Disability Inclusion and Intersectionality).
- Mesajele programului regional „Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței în bază de gen”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de UN Women și UNFPA, și mesajele campaniei de comunicare ”Se poate și altfel. Fără stereotipuri!” din cadrul programului au continuat să fie promovate și în acest an în Strășeni și Fălești, printr-o serie de materiale și evenimente, cum ar fi: scurte istorii umane, panouri stradale, vizionare de scurt film tematic, participare la Orășelul European cu ocazia Zilei Europei, ș.a.
- 55 tineri cu vârsta cuprinsă între 13-19 ani, din raioanele pilot, Strășeni și Fălești, din cadrul programului „Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței în bază de gen”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de UN Women și UNFPA, și-au sporit cunoștințele despre egalitatea de gen, stereotipurile de gen, violența împotriva femeilor ca urmare a sesiunilor de dezbateri și sesiuni de consolidare a capacităților organizate împreună cu A.O. MilleniuM Training and Development Institute. În fiecare raion țintă au fost organizate scurte dezbateri pe teme alese împreună cu tinerii, precum: Orele de educație tehnologică trebuie să fie identice pentru fete și băieți; Publicitatea sexistă trebuie interzisă și sancționată; Jucăriile ar trebui să fie neutre, etc. Echipa câștigătoare din fiecare raion a participat la o dezbatere finală organizată la Chișinău, în cadrul căreia au adus argumente pro și contra la subiectul: Ar trebuie să existe un curs obligatoriu despre egalitate de gen în școlile din Moldova.
- Trei acorduri de parteneriat au fost semnate de UN Women RO cu 3 ONG-uri din Moldova, în cadrul programului regional „Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței în bază de gen”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de UN Women și UNFPA pentru implementare a următoarelor trei proiecte cu scopul de a contribui la promovarea egalității de gen, schimbarea stereotipurilor de gen și a normelor sociale adverse ce stau la baza inegalității de gen și a violenței împotriva femeilor:
 - Proiectul „Tinerii și tinerele pentru egalitate și nediscriminare” implementat de A.O. ”Institutum Virtutes Civilis”. 4 spectacole sociale „Un dar pentru tine”, ce promovează șansele egale pentru fete și băieți, au fost jucate de tinerii voluntari actori din Strășeni și Fălești, beneficiari ai proiectului în Rezina, Ialoveni, Bardar și Fălești.
 - Proiectul „Acceptă dizabilitatea, nu și violența” implementat de A.O. “Motivație”, 41 de femei cu dizabilități, mame cu copii cu dizabilități și 14 din partenerii acestora din Strășeni și Fălești au beneficiat de sesiuni de consiliere psihologică individuală și sesiuni de training pentru consolidarea abilităților personale, cunoștințelor despre drepturile proprii, dar și combaterea discriminării, și violenței.

- Proiectul „Parteneriat de la începutul relației - consiliere de cuplu” implementat de ”Institutul pentru Familie si Initiative Sociale”. Au realizate sesiuni de informare cu circa 40 de preoți și reprezentanți ai Autorităților Publice Locale (APL).

II. Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD/UNDP)

În cadrul Proiectului Abordarea violenței împotriva femeilor în UTA Găgăuzia, Republica Moldova, implementat de PNUD Moldova cu sprijinul financiar al Guvernului României, în perioada ianuarie-iunie 2022 s-au obținut următoarele rezultate:

- Din ianuarie 2022, 14 supraviețuitoare ai violenței domestice au fost asistate în Centrul de asistență a pentru victimele violenței în familie din UTA Găgăuzia (denumit în continuare Spațiu sigur), dintre care 7 au fost cazați și 7 au beneficiat de servicii în platforma de zi.

- Din 28 februarie, Spațiul Sigur a găzduit și a fost tranzitat de 104 refugiați, dintre care 52 adulți. The Spațiul Sigur a primit sprijin din partea proiectului în achiziționarea de alimente, rechizite de igienă, îmbrăcăminte, și dotarea cu paturi suplimentare și electrocasnice, pentru a putea răspunde fluxului de refugiați, în urma războiului din Ucraina.

- Echipa mobilă a fost creată pe baza unui ONG local, și funcționează ca o extensie a Spațiului Sigur, fiind formată din profesioniști din cadrul Centrului de asistență a supraviețuitorilor violenței domestice. Prin Echipa Mobilă, au fost asistați un număr de 271 de refugiați din 12 comunități gazdă.

- După pilotarea înființării Echipei Multidisciplinare (EMT) la Chirșova, echipe multidisciplinare de combatere a violenței de gen, cu descrierea posturilor și reglementărilor aprobate, au fost instituționalizate în 10 localități din UTA Găgăuzia, după cum urmează:

jud. Comrat: 1) Avdarma t; 2) Beshalma; 3) Congazchik; 4) Svetlii; jud. Ceadir-Lunga: 5) Tomai; 6) Joltai; 7) Gaidari; 8) Beshgioz; jud. Vulcanesti: 9) Etulia; 10.) Cishmikyoi.

Cel puțin 40 de specialiști, membri ai EMT, din 10 localități din UTA Găgăuzia, sunt instruiți pentru gestionarea cazurilor de violență în comunități. După instruirea desfășurată, toți membrii EMT-urilor înființate au cunoștințe de bază cu privire la modul de identificare, asistență și trimitere a cazurilor de violență în bază de gen, în conformitate cu legislația Republicii Moldova și Standardele de operațiune internaționale dedicate asistenței refugiaților. Inter-operabilitatea dintre APL, actorii regionali și serviciile existente pentru asistarea cazurilor de violență în bază de gen a crescut.

III. Oficiul de țară UNICEF

UNICEF și UNWomen implementează în comun Proiectul „Acțiune consolidată de gen în raioanele Cahul și Ungheni” „Proiectul EVA” (2020 – 2022) finanțat de Uniunea Europeană. Obiectivul general al Proiectului EVA este de a promova egalitatea de gen și abilitarea femeilor prin consolidarea integrării perspectivei de gen în politicile publice locale și abordarea violenței domestice care afectează femeile și copiii. UNICEF implementează activități specifice în prevenirea și abordarea violenței împotriva copiilor și adolescenților, integrând dimensiunea violenței în bază de gen ca parte a tuturor produselor dezvoltate, traininguri, activități și evenimente.

Unele dintre cele mai relevante realizări de menționat:

- Peste 60 de asistenți sociali din Cahul și Ungheni au fost instruiți cu privire la implementarea mecanismului transsectorial de prevenire și abordare a violenței împotriva copiilor.
- A fost desfășurat un atelier cu toți preoții din Ungheni și Nisporeni (în parteneriat cu Mitropolia Moldovei) pentru a discuta despre rolul Bisericii în promovarea acțiunilor de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor și copiilor.
- Ghidurile de intervenție pentru lucrătorii din domeniul sănătății în cazuri de violență împotriva copiilor, inclusiv violență sexuală și violență în bază de gen, au fost elaborate și distribuite la nivel național. Toți lucrătorii din domeniul sănătății (48 de medici și 145 de asistenți medicali) din cele 12 localități țintă au fost instruiți cu privire la implementarea ghidurilor.
- Curricula pentru Colegiile Medicale Cahul și Ungheni pentru instruirea continuă în identificarea și trimiterea cazurilor de violenței asupra copilului, inclusiv violenței în bază de gen, ca parte a programelor de vizite la domiciliu, a fost revizuită și ajustată. În baza acesteia, programele de învățământ ajustate vor fi instituționalizate pentru toate Colegiile Medicale din Moldova.

- 3.318 copii, 2.454 părinți și 513 angajați ai școlii din 21 de școli, au elaborat și revizuit Politicile de protecție a copilului (CPP) în școlile lor într-o manieră participativă. CPP-urile conțin și prevederi privind violența în bază de gen.
 - 1.116 adolescenți și-au consolidat cunoștințele despre violență, abuz și exploatare sexuală după participarea la Programul de prevenire a violenței „12Plus”. Programul este axat pe prevenirea abuzului sexual și a exploatării sexuale pentru adolescenții de 12-18 ani și contribuie la dezvoltarea mecanismelor de rezistență la abuzul și exploatarea sexuală în rândul adolescenților.
 - Peste 500 de profesioniști din școală au fost instruiți cu privire la prevenirea eficientă a violenței și implementarea cu succes a CPP prin intermediul a șase webinarii, organizate pentru toate localitățile din Cahul și Ungheni.
 - Au fost elaborate un curriculum și materiale didactice pentru cursuri destinate psihologilor școlari și pentru Serviciile de Asistență Psiho-Pedagogică (PPAS) în identificarea, asistența și raportarea cazurilor de violență, neglijare, exploatare și trafic de copii.
 - În cadrul programului UPSHIFT, 500 de adolescenți din 25 de școli au fost informați cu privire la modul de identificare, raportare, prevenire și abordare a tuturor formelor de violență în toate mediile și abilitarea adolescenților să acționeze ca agenți ai schimbării în abordarea normelor sociale negative și a stereotipurilor de gen care contribuie la comportamentul violent. Șapte (7) programe de inovare socială dezvoltate de adolescenți au fost implementate în comunități pentru a contribui la un mediu sigur pentru femei și fete fără violență.
 - 617 părinți de adolescenți (606 femei și 11 bărbați) și 809 părinți de copii preșcolari (785 femei și 24 bărbați) și-au îmbunătățit cunoștințele și abilitățile prin participarea la programe pentru dezvoltarea capacităților parentale.
 - Au fost elaborate ghiduri cuprinzătoare și un pachet de materiale de instruire pentru mass-media cu privire la acoperirea etică a problemelor legate de protecția femeilor și a copilului, pentru a crea un cadru comun în mediatizarea corectă a violenței în bază de gen și violenței asupra copilului.
- Evenimente și activități de vizibilitate relevante din sectorul Mass-media:
- videoclip „Profesiile nu au gen. Poți deveni oricine vrei!”
 - încheierea campaniei de violență: violență fizică, neglijare, hărțuire online, agresiune
 - articol „Ungheni și Cahul – raioane în care promovarea egalității de gen este în prim plan”
 - articol „Evaluarea funcționalității echipelor multidisciplinare pe cazuri de violență în familie”
 - articol „Violența sexuală împotriva copiilor”
 - Campania „16 zile împotriva violenței”.
 - seminar online: Violența sexuală împotriva copiilor
 - UNICEF a co-organizat „16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen” la Cahul pe 3 decembrie 2021, împreună cu autoritățile centrale și locale, Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova și UNWomen. În cadrul evenimentului UNICEF a organizat un concert susținut de Orchestra Națională de Tineret din Moldova pentru a sprijini și încuraja femeile și fetele să se bucure de un viitor luminos, de un viitor cu șanse egale, la care au participat online și offline câteva sute de persoane.

Str. Vasile Alecsandri, 2 MD-2009,
mun. Chişinău,
e-mail secretariat@social.gov.md
www.social.gov.md